

GLASILO OBČINE STARŠE

september - klmavec 2022 št. 84

**Nova POŠ Marjeta
s telovadnico**

Bogat jesenski pozdrav!

Foto: J. Janušek

Letošnje poletje in jesen sta nas res bogato obdarila s svojimi plodovi. Tisti, ki živimo na deželi in imamo okoli hiše posajena sadna drevesa, smo priča delu matere narave, ki se je tokrat pokazalo v najlepši možni luči. K temu je seveda pripomogla pomladna ugodna vremenska situacija, ko ni bilo slane, in poletni čas brez neurij in toče. Takšno leto imamo redkokdaj. Je pa pridelek na vrtovih vseeno bil manjši zaradi suše. Zato pa septembra dež dela svoje, ko pogosto dežuje.

Na račun ugodnih razmer se danes šibijo police v kletih, kamor smo naložili marmelade in kompote, razne omake in še kaj, kar smo pridno ustvarjali v dolgih poletnih večerih. Še kako bo vse to prišlo prav, ko bo zunaj hladneje in bomo potrebovali več energije. Včasih pa zaloge pridejo prav tudi v letih, ko ni dosti pridelka. Kako bo drugo leto, pa tako ne moremo vedeti.

Poletje so zaznamovale tudi spremembe cen, ki so skokovito poletele med oblake. Prav gotovo vsega ne bi bilo treba tako podražiti ... Sicer pa, saj veste, kako je, če sosed podraži

nekaj, zakaj ne bi še jaz. Prav gotovo so se držali tega reka. Zato me je toliko bolj razveselila misel ene od dobrih znank, ki je rekla: »Dokler mi še gre skozi, mi pač ni treba preveč dražiti uslug, ki jih nudim svojim strankam.« Takšno razmišljanje danes redko slišimo. Torej ima naš svet še vseeno nekaj upanja. (Draga ....., hvala, ker si!)

Podražitve so prav gotovo bolj vidne na večjih projektih. Znanec je povedal, da so se pri nabavi materiala, ki ga potrebuje za svoj posel, nekateri izdelki podražili dva- ali celo trikrat. Pa da je vsakič, ko pride po enak izdelek, ta dražji. Da o kurjavi ne govorimo. Ob takšnih primerih se res lahko vprašamo, kam vse to vodi. Gotovo ne prinaša nič dobrega. Sedaj pa dovolj mračnih misli ...

Kot protiutež naj na tem mestu v pozitivnem smislu izpostavimo projekt, vsem nam zelo dobro znan, saj smo o njem pisali v novicah in glasilu skozi celo leto. Prav imate, gre za gradnjo nove POŠ Marjeta. Zgrajena je bila v planiranem času. Zelo velik zalogaj je uspel naši občini, za kar ji lahko le čestitamo. Prav gotovo pa je bilo treba veliko manevriranja pri nabavi materiala, polizdelkov in izdelkov, saj so se dela izvajala prav v času prej omenjenih podražitev. Kako dober organizator je ob tem moral biti vodja del, si lahko le mislimo. Pa delovodja, da je spodbujal zaposlene za kvalitetno in hitro delo. Torej kapo dol vsem navzočim na gradbišču (kot je rad rekel eden od športnih novinarjev) in tudi drugim, ki so bili z gradnjo kakor koli povezani.

V glasilu pa boste našli zapisa, kjer so v besedi in sliki predstavljeni še številni drugi projekti ali dela, ki so jih na našem območju opravljali v letošnjem letu. Ni jih bilo malo. Tudi za prihodnost ima občina zastavljene smeje načrte, kar nas lahko veseli. Prav zaradi teh naše skupno življenje počasi prehaja na višjo raven, ki si jo seveda vsi skupaj le želimo in tudi zaslužimo. Če se peljemo po vaseh, že opazimo spremembe – več gradimo, torej bo sčasoma v občini več ljudi, tudi več otrok v šoli, več prihodkov v občinski blagajni, kar bo imelo za posledico nove projekte ... in razvoj bo šel naprej.

Tako, naj bo za danes dovolj. Spomnim naj samo še na volitve, ki nas čakajo v času do izida novega glasila. Le pojdite volit in uveljavite svojo pravico in dolžnost!

Za naslednje glasilo pa pošljite **prispevke do 27. novembra**, da boste imeli v času pred božičem kaj brati. Srečno!

Daša JAKOL, vaša urednica

IZ VSEBINE

• Pozdrav urednice, Županov uvodnik	2, 3
• Projekti v obdobju 2021/22, Most odprt, V spomin	4, 8
• Zmanjšanje poplavne ogroženosti	9
• Javna kanalizacija in meteorne vode	11
• V prihodu nov stanov. - posl. objekt s knjižnico	12
• Dobrodošla, nova POŠ Marjeta, Spomini na šolo	14, 16
• Risbice, Poletne počitniške dogodivščine v vrtcu	18, 19
• Izlet članov DU Marjeta, Kapelsko srečanje	20, 21
• Turnir kegljanje s kroglo na vrvi DU Marjeta	21
• Vaška hiša - središče povezovanja	22
• Srečanje v Pliberku, Obisk v Predingu	24
• Aktivnosti vinske kraljice, Sprejem pri Pahorju	25, 26
• Naš dišeči dom	26
• Foto mozaik - Naš dišeči dom	28
• Ribič od malega	29
• 135 let PGD Starše, Krst novega gasilskega vozila	30, 32
• Intervjuja - Družina Herceg, Marko Matič	32, 36
• Nogomet, Spati ali ne spati	39, 40
• Celovita obravnava demence	44
• Ukrepi ob suši in vročini, Kako hitro čas beži	45, 49
• Misijon v Kazahstanu, Trgatev - praznik v družini	50, 52
• Kdaj smo dobili slovenski knjižni jezik	53
• Iskrene čestitke ob jubileju, Kolofon	54
• Slivova cmok in omaka - to sta dober par	55
• Poznate razliko med slivami in češpljami	56
• Ni za verjeti, a vendar je res	56
• Akcija sterilizacij in kastracij, Obvestilo iz uredništva	57
• Naša križanka, Letošnja bera	58, 59
• Vabilo na odprtje nove POŠ Marjeta	60

Projektov nam ne bo zmanjkalo ...

Foto: D. Jakol

Spoštovane občanke in občani!

Pred nami je septembrsko glasilo. Poletje, čas počitnic se izteka, žal prehitro. Prihajamo v čas jeseni, čas, ko vse dozori, ko nam narava s svojimi darovi poplača naše preteklo delo. Prav tako je ta številka glasila zadnja pred rednimi lokalnimi volitvami, ki bodo 20. 11. 2022. Ja, res je. Kmalu bo preteklo že dve leti, odkar sem na nadomestnih volitvah prevzel vodnje občine. Zato bo ta uvodnik malce drugačen, z željo, da poskusim preleteti preteklo delo in vam poskusim opisati svoje občutke ob zaključku mandata. Morda mi to ne bo uspelo na način, kot bi si želel, verjetno bom tudi veliko stvari pozabil poudariti, zato se vam že v naprej opravičujem.

Funkcija župana je izredno pomembna, kljub dejstvu, da se morda s to ugotovitvijo vsi ne bodo strinjali. Pomembna je zato, ker je ob uspešnem izvajanju te funkcije le-ta temelj razvoja občine, seveda ob predpostavki, da se predlogi uspešno uskladijo z vizijo ter pričakovanji občinskega sveta. Zato ta funkcija ni le pomembna, je tudi izredno zahtevna. Zahteva izredno veliko znanja, usklajevanja, preudarnosti ter potrpežljivosti. Ves čas mojega kratkega mandata sem se trudil, da bi slišal vse interesne skupine v občini. Ali mi je

uspelo, boste na volitvah presodili. Vi. Seveda pa nihče ne more zadovoljiti vseh pričakovanj, potreb in želja interesnih skupin ter posameznikov, ki se iz dneva v dan pojavljajo v našem vsakdanjiku.

Gledano iz stališča projektov, ki smo si jih zadali za to kratko obdobje, lahko z veseljem ugotovim, da smo naredili veliko. Otroci so v novi POŠ Marjeta, pred nami je uradno odprtje, ki bo 1. 10. 2022. Prav tako zaključujemo komunalno ureditev industrijske cone, kupci so že pričeli z urejanjem parcel in gradnjo. Izvedli smo 1. fazo ureditve centralnega športnega parka v Staršah. Izvedli smo agromelioracijo na komasacijskem območju, sodelovali v rekonstrukciji mostu na relaciji Starše-Trniče, modernizirali oz. na novo izgradili ulice v Marjeti, Brunšviku in Zlatoličju. Veliko smo investirali tudi na področju športnih parkov. Izgradili smo pumptrack v Trničah, uredili športno igrišče v Prepoljah, uredili zalivanje nogometnega igrišča v Prepoljah, pomagali pri legalizaciji objektov v športnih parkih Marjeta in Loka – Rošnja, pomagali pri investiciji v razsvetljava nogometnega igrišča v Marjeti in Staršah, in še bi lahko našteval. Sanirali smo tudi kapelico v Brunšviku ter uredili vrtno lopo za društvo Ajda v Zlatoličju. Na novo smo uredili otroška igrala v vseh krajevnih skupnostih, prav tako smo uredili protokolarno vinsko klet v Marjeti. Kupili smo zemljišča v Zlatoličju za potrebe gradnje stanovanj za mlade ter zemljišča v Staršah za potrebe morebitne širitve vrtca ter dokončne ureditve kopališča. Vse naštetu je rezultiralo v verjetno v naši občini največjem proračunu za leto 2022, ki na odhodkovni stani znaša več kot 13.000.000,00 EUR. Pri tem me še posebej veseli, da smo uspeli za našete projekte pridobiti evropska in državna sredstva v višini 3.346.806,00 EUR. Posledično je bila zadolžitev občine v višini 2.700.000,00 EUR relativno majhna, naš zadolžitveni kapital pa

nam tudi nadalje omogoča izvedbo večjih projektov, ki nas še čakajo. To so predvsem rekonstrukcija cest v Brunšviku, Staršah, Marjeti in Prepoljah. Žal tudi v mojem kratkem mandatu ni prišlo do pričetka del na rekonstrukciji ceste v Brunšviku, ki je nesporno naš največji infrastrukturni problem. Žal je ta projekt odvisen od odločitev na pristojnem ministrstvu oz. Družbi RS za infrastrukturo. Vsa naša prizadevanja, da bi se projekt pričel izvajati, so bila žal neuspešna, vendar nam ne preostane drugega, kot da z našimi prizadevanji nadaljujemo. Med večjimi projekti prihodnosti nas poleg infrastrukture čakajo še izgradnja Doma za ostarele v Staršah, DCA Loka, gasilskega doma v Prepoljah ter knjižnice v Staršah.

Projektov nam torej ne bo zmanjkalo. Še posebej pa me veseli, da smo uspeli v občino pripeljati tudi investitorje. Tako se bo najverjetneje še v tem letu pričela gradnja poslovno stanovanjskega objekta v Staršah, kjer bo na razpolago 25 stanovanj ter 4 poslovni prostori. Prav tako upam, da bomo zagotovili investitorja za gradnjo doma za ostarele in gradnjo 20 oskrbovanih stanovanj, gradbeno dovoljenje bo verjetno izdano še v letošnjem letu.

Kljub vsem opisanim projektom nismo pozabili na podporo društvom ter pomoči potrebnim. Tako na področju transferjev nismo spreminjali politike občine iz preteklih let. Pomagamo dijakom, študentom, staršem ob rojstvu otroka, društvom, malemu gospodarstvu in kmetijstvu. Prav tako subvencioniramo stroške vode in kanalizacije. Občina za te potrebe letno nameni več kot 800.000,00 EUR.

Aktivni smo tudi na področju prostorskega načrtovanja. V pripravi je nov prostorski načrt občine ter podrobni prostorski načrt za gradnjo naselja za mlade v Zlatoličju.

Dela in izzivov je torej ogromno. Volje in energije nam ne manjka. Lahko rečem, da kljub vsem težavam, včasih pretiranim pričakovanjem ter

posledično občasnimi kritikami, svoje delo opravljam z veseljem in zagnanostjo. Upam, da to čutite tudi vi. V kolikor pa temu ni tako, je seveda v novembru čas za spremembe.

Vsem, še posebej članom občinskega sveta, se zahvaljujem za korektno sodelovanje, v upanju, da bo tako tudi

v prihodnje. Živimo v čudoviti podeželski občini, zato je naša naloga, da s skrbno načrtovanim razvojem vsem našim občanom zagotovimo čim bolj prijetno bivanje v njej. Upam, da nam bo uspelo.

Stanislav GREIFONER,
župan občine

PROJEKTI V OBDOBJU 2021 - 2022

1. NOVA POŠ MARJETA

V novi šoli imamo delno vkopano telovadnico. V kleti (na istem nivoju kot telovadnica) so tudi ostali spremljajoči prostori. V pritličju šole so 4 šolski razredi (prva dva razreda imata tudi zunanjo pokrito teraso) s spremljajočimi prostori. Prav tako je v pritličju še nov dodaten oddelek vrta s sanitarijami in pokrito teraso, ki se priključuje na obstoječi vrtec. Skupna površina objekta je 2.022,0 m², od tega za vrtec 103,1 m².

Vrednost investicije: 4.993.476,08 EUR

Sofinanciranje:

MIZŠ: 1.245.231,22 EUR

EKO Sklad: 443.000,00 EUR

POŠ Marjeta ob koncu gradnje ...

2. POSLOVNA CONA ZLATOLIČJE

V letu 2021 se je pričela Komunalna opremljenost poslovno obrtne cone Zlatoličje. Dela bodo zaključena predvidoma v mesecu septembru. Dela so obsegala:

- izgradnjo primarnega vodovoda v dolžini 2 km: 460.103,49 EUR,

- priključek na državno cesto z levim zavijalnim pasom: 187.385,39 EUR,

- izgradnjo komunalne infrastrukture (ceste, interni vodovod, odvajanje meteornih vod, kanalizacija): 777.706,11 EUR,

- prestavitev SN daljnovoda in izgradnjo TP: 17568,00.

Skupaj: komunalna oprema poslovne cone: 1.442.408,21 EUR

Sofinanciranje:

Evropski kohezijski sklad (MGRT): 1.112.403,97

Poslovna cona Zlatoličje ...

3. TRIBUNA V ŠP STARŠE

Tribuna je dimenzije 27,70 x 7,65 m. V pritličju so slačilnice s sanitarijami in tuši, tehnični prostori, prostor za prvo pomoč. Nad pritličjem je pokrita tribuna z 228 sedišči. V sklopu investicije je bila urejena tudi okolica s parkiriščem. Objekt je opremljen s potrebnimi komunikacijskimi priključki.

Vrednost investicije: 554.234,22 EUR

Sofinanciranje:

Evropski sklad za regionalni razvoj (LAS): 53.718,79 EUR

NZS: 15.000,00 EUR

Tribuna v Staršah ...

4. ENERGETSKA SANACIJA OBJEKTOV KS MARJETA IN KS PREPOLJE

Priprava investicijske dokumentacije za energetska sanacijo KS Marjeta in KS Prepolje ter prijava na javni razpis za pridobitev sredstev Ministrstva za infrastrukturo.

V letu 2022 pričetek energetske sanacije, rekonstrukcija in nadzidava KS Marjeta.

V letu 2023 energetska sanacija in rekonstrukcija KS Prepolje.

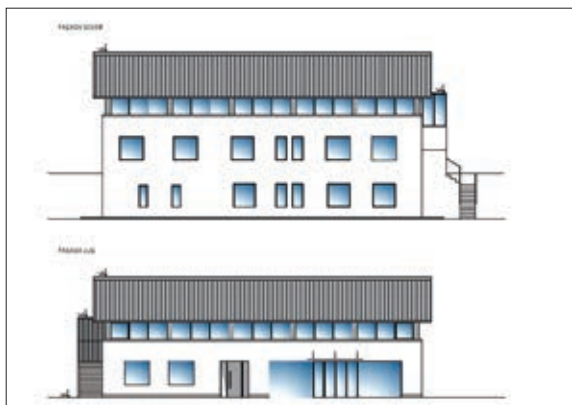
KS Marjeta

Vrednost izvedbe: 748.260,26 EUR

Sofinanciranje:

Ministrstvo za infrastrukturo : 94.986,99 EUR

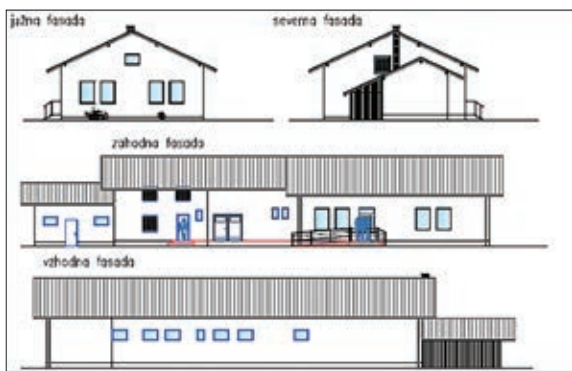
ESRR sklad (LAS): 76.338,30 EUR

Izgled bodočih prostorov KS ...

KS Prepolje: 393.850,51 EUR (ocenjena projektantska vrednost)**Sofinanciranje:**

Ministrstvo za infrastrukturo : 90.045,59 EUR

KS Prepolje v prihodnosti ...

5. MEDGENERACIJSKO SREDIŠČE STARŠE - dom starejših, varovana stanovanja, komunalna infrastruktura

Izdelana projektna dokumentacija za pridobitev gradbenega dovoljenja za gradnjo doma starejših (150 postelj), 20 varovanih stanovanj ter izgradnja komunalne infrastrukture. V mesecu avgustu je bila podana tudi zahteva na Upravno enoto Maribor za pridobitev gradbenega dovoljenja.

Strošek priprave dokumentacije: 137.030,40 EUR

Medgeneracijsko središče Starše ...

6. GASILSKI DOM PREPOLJE

Priprava projektne dokumentacije za novogradnjo Gasilskega doma Prepolje. Izbran ponudnik za izdelavo projektne dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja.

Vrednost: 32.903,40 EUR

7. DCA LOKA

Izdelana idejna zasnova oblikovne in prostorske ureditve DCA Loka. Izbran je tudi že izvajalec za pripravo projektne dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja za novogradnjo DCA Loka.

DCA Loka v prihodnosti ...

8. UREDITEV POČIVALIŠČ OB DRAVSKI KOLESARSKI POTI

V okviru projekta smo uredili kolesarska počivališča ob Dravski kolesarski poti v naseljih Loka, Rošnja, Starše in Zlatoličje.

Vrednost: 19.042,28 EUR

Sofinanciranje:

Sklad EKSR (LAS): 16.185,94 EUR

Sanacija in vzdrževanje kolesarske dravske poti

Vrednost: 13.463,77 EUR

Počivališče ...

9. UREDITEV VINSKE KLETI V MARJETI

V okviru projekta Vaška hiša – središče povezovanja so bila izvedena investicijsko vzdrževalna dela ter nabava opreme za vinsko klet in ureditev sanitarij v Marjeti.

Vrednost: 77.769,52

Sofinanciranje:

Sklad ESRR (LAS): 30.006,34 EUR

Vinska klet v Marjeti ...

10. AGROMELIORACIJA NA KOMASACIJSKEM OBMOČJU

Izgradnja poljskih poti na komasacijskem območju Starše.

Na območju izvedene agromelioracije je bila že predhodno izvedena komasacija kmetijskih zemljišč k.o. Starše. Površina komasacijskega območja je znašala 156 ha. Znotraj tega območja se je izvedla še agromelioracija, ki je zajemala ureditev novih poljskih poti v dolžini 3025 m, odstranitev obstoječih poljskih poti v dolžini 1208 m, planiranje oz. izravnavo terena v skupni površini 2.312,00 m², odstranitev dreves in grmičevja v površini 4.500 m², odstranjevanje kamna na površini 2.198,00 m².

Vrednost: 169.894,64 EUR

Sofinanciranje: EKSR (Evropski kmetijski sklad): 169.894,64 EUR

Agromelioracija na komasacijskem območju ...

11. REKONSTRUKCIJA MOSTU TRNIČE

Sofinanciranje rekonstrukcije mostu Trniče.

Višina sofinanciranja: 188.369,87 EUR

Most z že položenim asfaltom ...

12. MODERNIZACIJA OBČINSKIH CEST

Novogradnje

Za izvedbo cest Dr. Dvor-kanal, Zlatoličje Krajnc ...

Strošek: 54.73.70 EUR

Dovozna pot POŠ Marjeta

Strošek: 303.097,06 EUR

Cesta Turk-Brunšvik

Strošek: 173.069,00 EUR

Cesta Zlatoličje R2-kapela

Strošek: 104.722,30 EUR

Ureditev asfaltiranja pred PGD Zlatoličje

Strošek: 16.371,18 EUR

Položen asfalt v Zlatoličju ...

13. KANALIZACIJA

SEKUNDARNA KANALIZACIJA

Strošek: 92.736,39 EUR

KN HIŠNI PRIKLJUČKI

Strošek: 51.641,38 EUR

KN ČRPALIŠČA

Strošek: 31.392,70 EUR

14. JAVNA RAZSVETLJAVA

Na odsekih rekonstrukcij cest in novogradenj.

Strošek: 33.545,87 EUR

15. POKOPALIŠČE

Ozvočenje na pokopališču.

Strošek: 9.970,00 EUR

16. PROSTORSKO PLANIRANJE

OPPN ZL-05

Priprava Občinskega podrobnega prostorskega načrta za območje Zlatoličje OPPN-ZL05 (ob HE Zlatoličje) za gradnjo dveh večstanovanjskih stavb, dveh dvojčkov ter 11 enostanovanjskih stavb.

Trenutno poteka pridobivanje mnenj pristojnih nosilcev urejanja prostora. Po pridobitvi vseh mnenj je predvidena javna razgrnitev osnutka OPPN.

Strošek priprave: 15.762,40 EUR

Prostorsko planiranje ...

OPN SD2

Priprava sprememb in dopolnitev Občinskega prostorskega načrta (OPN SD2) za namen razširitve poslovno obrtne cone Zlatoličje ter za širitev športnega parka Starše.

Strošek: 19.459,00 EUR

OPN SD3

Priprava sprememb in dopolnitev Občinskega prostorskega načrta (OPN SD3), obravnava pobud občanov.

Strošek: 20.313,00 EUR (do 2. faze-pregledi pobud, usklajevanja in priprava sklepa)

17. INVESTICIJE NA PODROČJU ŠPORTA

PUMPTRACK TRNIČE

Ureditev koloparka v ŠD Trniče.

Strošek: 35.553,69 EUR

Pumptrack Trniče ...

ŠD PREPOLJE – TARTAN

Ureditev rokometnega asfaltnega igrišča v tartansko prevleko.

Strošek: 32.452,00 EUR

Rokometno igrišče ...

OPREMA PROSTORA POD TELOVADNICO

Nakup fitness opreme.

Vrednost:

23.000,17 EUR

18. SANACIJA KAPELICE BRUNŠVIK

Sanacija kapelice v Brunšviku in ureditev priklopa elektrike.

Vrednost:

11.631,23 EUR

Kapela v Brunšviku ...

19. UREDITEV VRTNE LOPE AJDA

Strošek: 20.892,34 EUR

Vrtna lopa Ajda ...

20. NAKUP IGRAL PO OBČINI

Nakup in postavitve igral po vseh vaseh v občini.

Strošek: 36.644,84 EUR

Postavljena igrala v naši občini ...

21. PROTIPOPLAVNI UKREPI V OBČINI STARŠE

Občina Starše je financirala izdelavo projektne dokumentacije za izvedbo protipoplavnih ukrepov v naseljih Loka, Rošnja, Starše in Zlatoličje.

Strošek izdelave projektne dokumentacije: 60.504,00 EUR

Občinska uprava Občine Starše

MOST TRNIČE - STARŠE PONOVO ODPRT

Obveščamo vas, da je most Trniče – Starše s 15. 9. 2022 po uspešni obnovi ponovno odprt za promet.

Zaradi časovnega zamika predvidenega odprtja se vam zahvaljujemo za strpnost in razumevanje.

Občinska uprava Občine Starše

Fotografije: iz arhiva občine

Foto: D. Jakol

V SPOMIN ...

V OBČINI STARŠE SO SE V OBDOBJU OD 7. 6. 2022 DO 6. 9. 2022 POSLOVILI NASLEDNJI OBČANII:

IME IN PRIIMEK	NASLOV	ROJEN/A	UMRL/A
ANTON PERŠOH	MARJETA NA DRAVSKEM POLJU 104	4. 11. 1954	19. 6. 2022
MARTIN POLAK	STARŠE 55/B	30. 12. 1995	29. 6. 2022
MILICA PAHIČ	PREPOLJE 40/Č	11. 5. 1951	8. 7. 2022
JOŽICA GOJČIČ	STARŠE 79/G	28. 8. 1964	10. 7. 2022
ZOFIJA KLASINC	MARJETA NA DRAVSKEM POLJU 44	8. 5. 1929	23. 7. 2022
VIDA BERLAK	ROŠNJA 18/C	25. 4. 1938	18. 8. 2022
ANTON GOLOB	STARŠE 42	17. 5. 1954	20. 8. 2022

Pripravila Suzana HVALEC

*Ko zares spoznamo in razumemo,
da smo na tem planetu le začasno
in da ne vemo, kdaj se izteče naš čas,
začnemo živeti vsak dan,
kot bi bil naš zadnji.*

*Elisabeth Kübler – Ross
Vir: IZKORISTI DAN
Uživaj v vsakem trenutku, Z MK, LJ 2001*

Foto: D. Jakol

Zmanjšanje poplavne ogroženosti v Občini Starše - na območju naselij Loka, Rošnja, Starše in Zlatoličje v sklopu projekta »Zagotovitev poplavne varnosti porečja Drave - Območje Ptujске Drave«

Direkcija Republike Slovenije za vode (DRSV) izvaja projekt »Zagotovitev poplavne varnosti porečja Drave – Območje Ptujске Drave«. Vrednost celotnega projekta znaša 14,8 milijona evrov (z DDV), od tega prispeva 550.000 EUR Sklad za vode. Preostanek vrednosti projekta delno financirata Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (80 % oz. 11.402.118,40 EUR) in Republika Slovenija (20 % oz. 2.850.529,60 EUR). Projekt se izvaja od leta 2020 in bo predvidoma trajal do konca

leta 2023. V okviru projekta se bo izvedlo več podprojektov – tako imenovanih ukrepov, ki so namenjeni zmanjšanju poplavne ogroženosti ob reki Dravi in njenih zalednih pritokih. Ukrepi v sklopu projekta se bodo izvajali na območju Mestne občine Ptuj, Občine Duplek, Mestne občine Maribor in **Občine Starše**.

V skladu s projektnima dokumentacijama DGD »Protipoplavni ukrepi za objekte v naselju Loka in Rošnja v Občini Starše« (VODNOGOSPODARSKI BIRO MARI-

Lokacije načrtovanih vodnogospodarskih ureditev v naselju Loka ...
(povzeto po DGD »Protipoplavni ukrepi za objekte v naselju Loka in Rošnja v Občini Starše«)

Lokacije načrtovanih vodnogospodarskih ureditev v naselju Rošnja ...
(povzeto po DGD »Protipoplavni ukrepi za objekte v naselju Loka in Rošnja v Občini Starše«)

Lokacije načrtovanih vodnogospodarskih ureditev v naseljih Starše in Zlatoličje
(vir: DGD »Protipoplavni ukrepi za objekte v naseljih Starše in Zlatoličje v Občini Starše«)

BOR d.o.o., št. projekta 3965/19, marec 2020, dopolnitev: december 2021 in junij 2022) in »Protipoplavni ukrepi za objekte v naseljih Starše in Zlatoličje v Občini Starše« (VODNOGOSPODARSKI BIRO MARIBOR d.o.o., št. projekta 4034/20, marec 2022, dopolnitev: junij 2022) je na območju Občine Starše predvidena izvedba ureditev, s katerimi se bo zmanjšala poplavna ogroženost prebivalcev in stavb pred visokimi vodami s stoletno povratno dobo.

Ureditve za zagotavljanje varnosti pred poplavami pri Q100 v Občini Starše, ki so predvidene v območjih nase-

ljih Loka, Rošnja, Starše in Zlatoličje (območja, kjer so predvidene ureditve, so razvidna iz slike 1, slike 2 in slike 3), med drugim vključujejo izvedbo visokovodnih zidov in nasipov oziroma individualne ukrepe (namestitve protipoplavnih panelov), postavitev protipoplavnih pregrad itd.

Za ukrepe v Občini Starše intenzivno potekajo aktivnosti za realizacijo projekta, vključno s pridobivanjem pravice graditi na zemljiščih, ki so potrebna za realizacijo projekta. Izvajalec nadzora del je JV PROVOG, inženirske storitve d.o.o., Pernovo 4 B, 3310 Žalec (vodilni partner) in MILT inženiring, Iztok Žveglja s.p., Cesta

30. avgusta 4, 1260 Ljubljana – Polje (partner), trenutno pa je v teku javno naročilo za izbiro izvajalca gradnje.

Podrobnejši opis ureditev je razviden iz zgoraj navedenih projektnih dokumentacij, vpogled je možen po predhodni najavi na Občini Starše (kontakt: Mojca Kacjan, mag., tel. št. 02 686 48 07).

Direkcija Republike Slovenije za vode,
Projektna pisarna Maribor,
Glavni trg 19 c, 2000 Maribor (02 234 96 30)

Pogled iz prepoljske strani proti Staršam ...

Poziv občankam in občanom

JAVNA KANALIZACIJA IN METEORNE VODE

Podjetje Gradnje Starše d.o.o., kot izvajalec javne službe za kanalizacijsko omrežje, ponovno poziva občanke in občane k doslednosti v zvezi z:

- **ODLAGANJEM SNOVI V JAVNO KANALIZACIJSKO OMREŽJE.**

Kljub večkratnim prošnjam občankam in občanom smo na terenu pri intervencijah ugotovili, da se črpalke v kanalizacijskih črpališčih zamašijo zaradi odlaganja nedovoljenih snovi/materialov.

Na črpalkah in v jaških javne kanalizacije smo zasledili snovi/materialne, ki v kanalizacijo **NIKAKOR ne sodijo, in sicer:**

- odpadna olja in naftne derivate, barve, topila, dezinfekcijska sredstva,
- trde odpadke (nogavice, čistilno volno, higienske vložke, kose tekstila, papir, plenice za enkratno uporabo, obutev ipd.),
- organske odpadke (hrano, svinjsko kožo ipd.).

V javno kanalizacijo NE SODI nič drugega, kot zgolj odpadne in fekalne vode.

Neprimerno ravnanje povzroča na črpalkah nepotrebne dodatne stroške, ki jih mora poravnati podjetje samo. Zaradi nedovoljenih materialov/snovi so intervencije na črpališčih pre pogoste. Napačno ravnanje namreč povzroča zamašitev črpalk in uničenje plovkov, kar pa onemogoča črpanje odpadne vode, odvržena hrana v kanalizaciji pa tvori neprijetne vonjave in privablja glodavce.

Nedovoljenje snovi - materiali v črpališču 2 ...

Jaškov kanalizacije NI DOVOLJENO ODPIRATI!

Ponovno pozivamo občanke in občane, da so pozorni, kaj odlagajo v javno kanalizacijo.

V primeru kakršnihkoli težav na javnem kanalizacijskem omrežju prosimo, pokličite na telefonsko številko: 051 305 895 ali 041 547 583.

Podjetje Gradnje d.o.o. ponovno poziva k doslednosti tudi v zvezi z:

- **ODVODOM METEORNIH VOD**

Ob intervencijah zaradi neurij in posledično večjih količin dežja je bilo ugotovljeno, da je kanalizacijski sistem **preobremenjen, saj so v kanalizacijo speljane tudi meteorne vode.** Zaradi tega imamo mi, kot izvajalci javne službe, ter gasilci PGD veliko dela in nevšečnosti.

Kanalizacijski sistem v občini Starše je sprojektiran za **IZKLJUČNO SANITARNO-KOMUNALNE VODE, METEORNE VODE SE MORAJO ODVAJATI LOČENO V PONIKOVALNICE OZ. TAKO, DA LOKALNO PONIKNEJO.**

Po našem mnenju tisti, ki imate tako urejene meteorne vode, niste vedeli, da se le-te **NE SMEJO** odvajati v kanalizacijski sistem, zato vas **vljudno prosimo**, da si odvodnjavanje meteornih voda **uredite ločeno čim prej, najkasneje pa do konca leta 2022.**

Nedovoljene snovi - materiali v črpališču ...

Napovednik v Staršah

V PRIHODU NOV POSLOVNO STANOVANJSKI OBJEKT S KNJIŽNICO

Na odlični lokaciji v centru Starš je jeseni 2022 v pripravi projekt izgradnje sodobnega, visoko kvalitetnega in arhitekturno dodelanega poslovno stanovanjskega objekta Starše, kjer bo podjetje GA gradnje d.o.o. zgradilo 27 stanovanj različnih velikosti v dveh nadstropjih in mansardi z dvigalom, v pritličju pa se bo na več kot 300 m² nahajala moderna knjižnica Starše in razne poslovne dejavnosti. Stanovalcem bodo zagotovljena parkirna mesta v garaži, zunaj pa parkirna mesta za obiskovalce.

Projekt je v prvi vrsti namenjen občanom občine Starše za rešitev stanovanjskega vprašanja mladih, ki iščete lasten dom v domačem kraju in bližini svoje družine, ter starejših, ki iščete sodoben in varčen manjši dom za zlata leta v pokoju, kjer boste lahko še naprej uživali v dobro poznanem domačem okolju.

Poslovni del projekta pa ponuja nove ali boljše poslovne priložnosti za vse, ki ste polni podjetniških izzivov. Moderni poslovni prostori s parkirnimi mesti na centralni lokaciji so enkratna priložnost!

LOKACIJA

Poslovno stanovanjski objekt Starše ima odlično mikro in makro lokacijo. Samo 4 minute od avtocestnega priključka in 9 minut do Maribora neposredni center Starš nudi sta-

novalcem vse, kar potrebujete: vrtec, šolo, trgovino, pošto, zdravstveni dom, lekarno, in še bi lahko naštevali.

V pritličju objekta bo nova sodobna knjižnica, namenjena vsem generacijam, ne samo izposoji knjig, temveč tudi za različne družabno kulturne dogodke, delavnice, srečanja, razstave, prireditve, predstavitve in mnogo več.

Napovedana rekonstrukcija ceste v krožišču, kolesarskih stez in pločnikov pa bodo še dodatno poskrbeli za urejen izgled okolice in varnost v prometu.

STANOVANJA

Stanovanja bodo zgrajena po najnovejših gradbenih in energetskih standardih. Individualno ogrevanje s toplotno črpalko in predpriprava za električno polnilnico za vsako parkirno mesto v garaži zagotavljajo popolno neodvisnost in energetsko učinkovitost.

Tlorisi stanovanj so zasnovani tako, da zagotavljajo optimalno izkoriščenost prostorov in udobje bivanja. Velika okna od stropa do tal v vseh prostorih dajejo stanovanjem ogromno naravne svetlobe in izjemen pogled na okoliško zeleno naravo. Vsako stanovanje ima balkon ali teraso ustrezne globine, ki omogoča uživanje na prostem ob kavici, kosilu ali pikniku s prijatelji.

PREDLOG DIZAJNA

Sliki prikazujeta idejne možnosti notranje postavitve in opreme.

Funkcionalni tlorisi vam dajejo številne opcije dizajna in opremljanja vašega novega doma.

RAZLIČNI TIPI STANOVANJ

Na voljo je 27 stanovanj različnih velikosti in tipov oz. postavitev. Tako imamo 3 tipe dvosobnih stanovanj in celo 5 tipov trisobnih stanovanj, ki jih lahko izbirate v prvem, drugem nadstropju in celo mansardi. Vsak tip stanovanja ima svojo razporeditev, tako da res lahko med številnimi možnostmi najdete tisto, ki vam najbolj ustreza.

Na vrhu v mansardi sta tudi dve moderni štirisobni stanovanji z veliko teraso in čudovitim razgledom na zeleno okolico in Pohorje.

IZJEMNO UGODNO FINANCIRANJE

S partnersko banko Gorenjska banka smo dogovorili ekskluzivne pogoje financiranja za naše stranke, kupce stanovanj in poslovnih prostorov objekta Starše. Vemo, da nič ni tako razveseljujoče kot dejstvo, da nas čaka lepša, boljša prihodnost, ali v novem domu ali v novih prostorih. Prednosti ekskluzivnega kredita za naše stranke:

- nižja obrestna mera od redne,
- odplačilna doba do 30 let,
- brezplačna cenitev,
- brez stroškov vodenja kredita,
- možnost pridobite kredita, ko je nepremičnina še v gradnji.

Predviden začetek projekta je jesen 2022 in dokončanje konec leta 2023.

V zadnjih 20-ih letih ni bilo takšne priložnosti, zato jo je vredno izkoristiti. Rezervacije so že v teku!

Več informacij najdete na www.gagradnje.si ali na 041 660 286.

Anita KUMRIČ,
GA Gradnje d.o.o.

Poslovno-stanovanjski objekt Starše

V PRIPRAVI JESEN 2022

GA GRADNJE

Pokličite: 041 660 286

Dobrodošla, nova POŠ Marjeta!

Pa je prišel čas, ko smo zaposleni in učenci POŠ Marjeta prvič prestopili prag čisto nove šolske zgradbe – z namenom, da v novih prostorih pričnemo s poukom. To se je zgodilo v ponedeljek, 12. septembra 2022. Dan je prav gotovo bil nekaj posebnega in nam bo vsem skupaj za vedno ostal v spominu.

Kot lahko vidite v vabilu na zadnji strani glasila, bo uradno odprtje šole v soboto, 1. oktobra 2022, malo pred tednom otroka, ki se vsako leto začne prvi ponedeljek v oktobru. (Spoštovani občani, vljudno vabljeni, da se nam pridružite ob 11.00!)

Verjetno ste v objavah zasledili, da so preteklo šolsko leto vsi razredi končali na nadomestnih lokacijah, saj so v maju pričeli s podiranjem stare šolske zgradbe. Tudi prve dni septembra smo še bili tam. Pa ni bilo težko počakati še teh nekaj dni, saj smo vedeli, da bo končno prišel naš prvi dan.

Kar precej let je trajalo, da se nam je uresničila velika želja – dobiti novo šolo. (Sedaj mi zagotovo pritrjujete vsi, ki ste bili v celotnem postopku prepričevanja, molidovanja, čakanja zraven ...) Stara šolska zgradba je bila resnično že dotrajana, letos je dočkala Abrahama, in je zato bila gradnja res potrebna. Za sodobno šolsko delo pa je bilo nujno pridobiti več prostorov, enega od njih tudi za potrebe vrtca, da bo lahko nadaljnje delo teklo po pričakovanjih. Da ne govorim o veliki pridobitvi – telovadnici.

Učenci so zjutraj prišli v šolo po urniku. Večino jih je pripeljal šolski avtobus skoraj pred prag šole, kar je sedaj zanje veliko bolj varno. Avtobusna proga po novem iz Marjete teče po novi cesti mimo nekdanje Zadruga Marjeta do šole. Avtobus se nato po isti poti vrne na vaško cesto. Z osebnimi avtomobili pa starši in zaposleni parkiramo na parkirišču ob cesti.

Učenci so v velikem pričakovanju stopali z avtobusa. Očke so jim izdajale, da so zelo radovedni in seveda srečni. Najmlajši, ki jih pripeljejo starši, so po potki od parkirišča prihajali skupaj z njimi. S pogledi so vsi skupaj zaobjeli pročelje šole, ki jih je s svojimi sončnimi barvami – rumeno in zeleno, ki lahko spominjata na občinsko zas-

tavo ali morda travnike in klasje – vabilo v svojo notranjost. Pri vходу smo jih pričakale razredničarke.

Pogled jim je uhal na čudovito pobarvane garderobne obloge z obešalniki. V tem prostoru so se prvič preobuli v copate in čevlje dali v za to namenjene odprte omarice. Pogled jih je vodil na veličasten hodnik, ki s svojo ši-

rino in višino ter naravno svetlobo kar vabi. Prav s tega hodnika pa so seveda vrata v učilnice! Tam jih je čakalo zelo moderno pohištvo, zaradi katerega lahko brez skrbi rečemo, da je pohištvo za novo tisočletje. Da ne govorimo o jedilnici in sodobni razdelilni kuhinji, računalniški učilnici, knjižnici, kabinetih za učiteljice, prostoru za razgovor s starši ... Pa o večji zbornici – take v Marjeti učiteljice res nismo bile vajene.

Skupaj smo se počasi – učiteljice in učenci – radostno sprehodili po vseh prostorih in si jih najprej ogledali. Prav tako tudi kletne prostore, kjer učence čakajo garderobe za preoblačenje pred novimi športnimi izzivi in velika ter lepa telovadnica.

Šele nato smo čisto zares odšli v učilnice. Najprej smo na oglasne table obesili prve risbice, ki so prostoru dale nežen šolski pridih. Le-te smo s seboj prinesli iz začasne šole v župnišču, vrtcu in DCA. Nato je kar hitro sledila malica in sedenje na novih barvnih stolčkih v jedilnici. Učenci pa so takoj ugotovili, da bodo v tej šoli lahko malicali prav vsi v istem odmoru. To pomeni, da ima jedilnica dovolj stolov za vse učence.

Jutranji pozdrav ...

Pri pouku v 4. razredu ...

Soba za individualni pogovor s starši in učenci ...

V jedilnici - prva malica ...

V šoli pa smo imeli tudi prve obiske, saj sta nas že zjutraj prijetno presenetila župan Stanislav Greifoner in ravnatelj Franc Kekec. Prav tako sta nas z občine z obiskom počastila Bogdan Rokavec, ki je bdel nad izvajanjem del, in nadzornik Ladislav Selinšek. Zaželeli so nam čim boljše počutje v novih prostorih in dobro delo, v kar seveda niso dvomili. Obljubili smo jim, da bomo na šolo tudi lepo pazili in bomo tako njeni najboljši skrbniki. S pozitivno radovednostjo pa so šolski prag prestopili tudi mariborski novinarji z radia in televizije. Tudi oni dobro vedo, da ni vsak dan tako pomemben, ko je bil ta, ko smo prvič prestopili prag nove šole.

Torej - draga naša nova POŠ Marjeta, dobrodošla med nami!

Vedi, da smo ponosni nate, predvsem pa na vse tiste, ki so na kakršen koli način pripomogli, da si danes takšna, kot si.

Ponosni smo najprej na vse, ki so že pred leti začeli razmišljati, da bi te bilo potrebno zgraditi, in jim hvaležni. Če ne bi bilo njih, tudi ti danes ne bi v vsej svoji veličini stala na našem lepem Dravskem polju.

Potem smo seveda zelo hvaležni tistim, ki so zate odprli

Sončna garderoba ...

svoje denarnice – vemo, da je bilo treba seči vanje zelo globoko. Prav tako onim, ki so se trudili za pridobivanje vseh dovoljenj in načrtov. Ponosni smo na vse gradbenike in podizvajalce ter nadzornike, od vodij do zadnjega delavca. Delo so opravili z odliko. Hvala tudi vodovodarjem in električarjem, raznim monterjem ter številnim drugim poklicem, ki so bili potrebni od prvega dne gradnje do predaje ključev odgovornim osebam.

Šolo pa je bilo treba tudi opremiti. Seveda gre najprej zahvala ravnatelju, da smo učiteljice smele pohištvo izbrati same. Lepe spomine pa imamo tudi na njih, ki so se pri izbiri skupaj z marješkimi šolskim kolektivom trudili pri izrisih pohištva, nato nešteti usklajevanjih, pri naročanju in dobavi. Pa sami nosili težke elemente in jih pomagali montirati. Hvala za vse!

Na tvoji življenjski poti ti, draga nova šola, želimo veliko zdravega šolskega živ-žava, ogromno modrih misli, nešteto rešenih problemov in ugank, veliko gibanja, plesa in smeha. Bodi odkrita, srčna, prijazna do svojih učencev in zaposlenih – bodi še naprej takšna, kot smo te bili vajeni v prejšnjih oblikah. Takšno te imamo radi.

Daša JAKOL, vodja podružnice

Fotografije: iz arhiva POŠ Marjeta

Učiteljice, ravnatelj in župan v novi učilnici ...

SPOMINI NA ŠOLO

MARIJA PLANINC

Fotografije: M. Stepišnik

Prvi razred osnovne šole sem pričela obiskovati v Međimurju v majhni vasici blizu Čakovca. Moji prvi učiteljici je bilo ime Nevenka in je bila zelo prijazna. To je bila podružnična šola, kjer sem bila 4 leta. Pouk je potekal v kombiniranem oddelku. Na šoli sta bili le dve učiteljici. Združeni smo bili 1. in 3. razred ter 2. in 4. razred. Spominjam se hudih zim, ko so me peljali v šolo s sankami in tudi prišli po mene. Od 4. do 8. razreda sem obiskovala centralno šolo, ki je bila oddaljena nekaj kilometrov. Po osnovni šoli sem nadaljevala šolanje v Čakovcu, Varaždinu in nato v Sloveniji. V šolo sem rada hodila in usvajala znanja. V delo sem morala vložiti veliko truda, vendar sem bila poplačana z uspehi, ki so me spodbujali k stalnemu dodatnemu izobraževanju. Spomnim se napotka učiteljice, če nekaj resnično hočemo, potem to tudi zmoremo. Sistem v takratni šoli je bil drugačen kot danes. Bilo je strogo in včasih smo bili tudi fizično kaznovani. Igrivosti, veselja, lumparij nam ni zmanjkalo, kot tudi ne današnjim otrokom. Za sebe lahko rečem, da sem se neprestano doizobraževala in so mi vsa znanja prišla prav v določenem obdobju. Otrokom bi rekla, naj se učijo, in da so znanja tista, s katerimi lahko dosegamo svoje cilje.

ADOLF ŠERDONER

Osnovno šolo sem pričel obiskovati leta 1949 v Staršah. Moja prva učiteljica je bila Kristina Štrubelj, ravnatelj je bil Karel Štrubelj. V 1. razredu nas je bilo 35 in smo imeli v 1. polletju leseno tablico, kredo in krpico. Težavo sem imel, ker sem bil levičar, kar se je takrat dosledno preusmerjalo. Pouk je bil dvoizmenski. Spominjam se prve čitanke, ki je bila nepogrešljiv pripomoček pri učenju branja. Na šolo imam lepe spomine, znanja sem sprejemal z zanimanjem, vedoč, da so koristna za nadaljnjo šolsko pot. Moja najljubša predmeta sta bila matematika in slovenščina. Po osnovni šoli sem nadaljeval šolanje v Celju v kovinarski šoli in pridobil poklic kovača. V času mojega šolanja je bilo veliko spoštovanje do učiteljev, tako s strani otrok in staršev. Z veseljem se spominjam šolskih

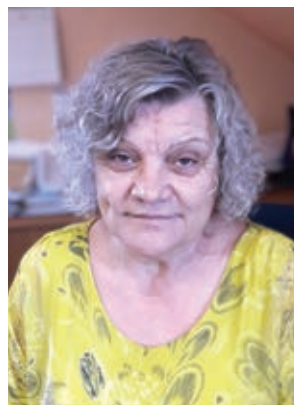
proslav v starški kulturni dvorani ob državnih praznikih, kjer smo otroci nastopali s pesmijo, recitali in dramskimi igrami. Starši so bili ponosni na nas. Šolstvo je seveda tekom let izjemno napredovalo, in otroci imajo danes na razpolago veliko gradiv, virov znanja in najsodobnejše tehnologije. Moj nasvet za mlade bi bil, da naj spoštujejo starše, starejše ljudi in svoje učitelje. Šola, učitelji naj otrokom privzgapajo vrednote, s katerimi bodo prišli do svojih ciljev in bodo srečni.

DANICA BANDUR

Osnovno šolo oziroma 1. razred sem pričela obiskovati v Marjeti. Tam sem končala 4. razred in nadaljevala šolanje v Račah. Z nostalgijo se spominjam prvega šolske dne, spomini so prekrasni. Sprejela nas je prijazna učiteljica, takrat smo rekli tovarišica, Romana Vodušek. Bilo nas je okrog 25. Učilnica je bila velika, okrašena, čisto na novo prepleskana in je svečano delovala na nas, otroke. Živo se spominjam stavka naše tovarišice, druge mame: »Kako lepo ste oblečeni, otroci!« Oddajala je toplino, občutek varnosti, tako da je začetni strah takoj splashnel. Spomnim se, da nas je večina deklic v razredu bilo oblečenih v modra krila in bele bluzice. Kasneje sem spoznala, da smo s tem oblačilom vedno nastopale tudi na šolskih proslavah. Če smo dobili slabo oceno, je učiteljica prišla na dom k staršem. To je bila takojšnja kazen. Naša takratna šolska oprema se ne da primerjati z opremo današnjih šolarjev. Mislim, da so otroške želje po znanju, veselju in razigranosti, kljub velikemu časovnemu razmiku, podobne, če že ne enake. Otrokom želim veliko znanja in lepih trenutkov v šoli.

CVETKA MOHORKO

Moj prvi šolski dan je bil pred 53 leti in je bil popolnoma drugačen od današnjih. Spominjam se, da nas je pričakala učiteljica Kristina Štrubelj v vsej svoji strogosti. Ni bilo posebnih nagovorov, torte, sokov ali drugih sladkarij. Šole sem se izjemno veselila in nisem dovolila, da me kdo spremlja. V spominu mi je ostalo, da me je učiteljica

ob ostrem pogledu mojih rok že prvi dan vprašala, če si grizem nohte. Odločno sem ji odgovorila, da ne. V šolo sem se vozila s kolesom ali pešačila. Starši so mi zaupali in jaz sem njihovo zaupanje upravičila. Poleg pohval smo bili v šoli tudi kaznovani. Postavljeni smo bili pred vrata, držali roke v zrak, in še kaj bi se našlo. V tistih časih so bili učitelji zelo spoštovani tudi s strani staršev, saj so nam vedno dali občutek, da so na njihovi strani. Današnjim šolarjem bi svetovala, da redno obiskujejo pouk, saj največ znanja pridobijo ravno pri rednem delu.

HELENA BANDUR

Pričetek mojega šolanja je bil v Staršah, kjer nas je sprejela prijazna učiteljica Hilda Levstik. V razredu nas je bilo 27 in spominjam se lepo urejene učilnice, majhnih stolčkov in mizic. Pred tem sem hodila v malo šolo v prostorih vrta, ki jo je vodila vzgojiteljica Breda. V živem spomenu mi je ostal šolski sprejem med pionirje, ko smo dobili

hrenovko, sok in žemljico. V šolo sem hodila s kolesom ali rednim avtobusom. V osnovni šoli se bolj spominjam predmetnega pouka, predvsem kemijske in matematične učilnice, verjetno zato, ker sem imela oba predmeta zelo rada. Po svoji neposrednosti je izstopala učiteljica Dragica Braunsberger, ki nam je v kratkem času posredovala izjemno veliko informacij. Veselilo me je, ko so nam učitelji dali samostojno delo za domov. Sami smo radovedno raziskovali, naredili plakate in jih predstavljali sošolcem. Učitelji so bili strogi, dosledni, zahtevni in pravični. Naša generacija je bila nagajiva, vendar ne nesramna. Držali smo skupaj, še danes imamo stike in smo veseli srečanj. Današnja generacija se mi zdi razvajena in pretirano zavita v vato. Šolarjem bi svetovala, da vztrajno pridobivajo znanje in ga tudi izkoristijo.

MARJAN ZEL

Foto: Z. Lešnik

Osnovno šolo sem pričel obiskovati v Staršah, ki se je takrat imenovala OŠ 25. MAJ STARŠE. Moja prva učiteljica je bila Kristina Štrubelj, ki je bila stroga in smo bili zelo disciplinirani. Roke smo držali na hrbtu, kar je bilo z zdravstvenega vidika zelo dobro (tako razmišljam danes). Vsak, ki je hotel kaj povedati, je moral dosledno dvigniti roko. V šolo smo hodili peš ali z rednim avto-

busom. Spominjam se, da smo bili v šoli živahni, polni vragolij. Seveda smo vedno presodili, pri kom si lahko kaj privoščimo. Ko smo se v razredu med odmorom lovili, kar ni bila redkost, se je zgodilo, da smo sneli tablo. Seveda je sledila kazen, ki je bila takrat 100-kratno pisane stavka v zvezek: »MED ODMOROM SE NE LOVIMO.« Za kazen smo stali tudi v kotu. V osnovni šoli se še nismo povsem zavedali pomena znanj, bili smo prešerni, razigrani. Marsikdo je pokazal svoj potencial pri nadaljnjem šolanju. Bili smo delovni in z veseljem smo sodelovali pri vseh šolskih delovnih akcijah. Spominjam se redne jesenske krompirjeve akcije, ko smo otroci skupno z učitelji in voznikom traktorja pobirali po vasi krompir za šolsko kuhinjo. S toplino se spominjam prijaznih šolskih kuharic, ki so nas nagradile za še tako majhno pomoč (prinesli smo drva). Nepozaben je pozdrav ob zaključku pouka: »MIRNO, PIONIRJI, ZA DOMOVINO, S TITOM NAPREJ.«

Današnja sodobna osnovna šola se mi zdi učno zelo zahtevna. Morda je preveč teoretičnih znanj, več bi moralo biti praktičnih znanj. Je pa res, da je bolj odprta in so otroci bolj samozavestni, kot smo bili mi. Otrokom bi svetoval, da gradijo svoje življenje na pozitivnih vrednotah, in izpostavi bi poštenost, ki je dolgoročna naložba.

Mnenja zbrala Marta STEPIŠNIK

Foto: D. Jankol

Na poučnem pohodu pri Dravi v Staršah ...

Učenci so ustvarili ...

Ela Martinjak, 2. b   Mentorica: Valentina Perenčević

Jana Lana Zebec, 4. b   Mentorica: Daša Jakol

Stella Šmigoc, 4. b   Mentorica: Daša Jakol

Lan Radolič, 3. b   Mentorica: Daniela Šabeder

Jan Šolar, 3. b   Mentorica: Daniela Šabeder

Iza Hribernik, 1. b   Mentorica: Maja Žnidarič

Zarja Hribernik, 1. b   Mentorica: Maja Žnidarič

Lara Ban, 2. b   Mentorica: Valentina Perenčević

Poletne počitniške dogodivščine v vrtcu

Tudi med poletnimi počitnicami je v vrtcu veselo in razigrano, čeprav je čas dopustov in je prisotnih veliko manj otrok. To je odlična priložnost za tkanje novih vezi med prijatelji in vzgojiteljicami iz različnih skupin. Zaradi gradnje nove šole v Marjeti smo bili to poletje otroci in vzgojiteljice iz Pikapolonice oba meseca v vrtcu Najdihojca v Staršah.

Vzgojiteljice smo otrokom pripravile zanimive dejavnosti, ob katerih so doživljali vrtec kot okolje, v katerem imajo enake možnosti za vključevanje v igro, izražanje kreativnosti, samostojnosti in nova spoznanja.

Zaradi visokih temperatur smo bivali na prostem v jutranjih urah in aktivnosti izvajali v senci. Igrali smo se na igriščih vrtca, kjer so otroci uživali na vrtčevskih igralih, različnih plezalih in toboganih ter prosto tekali. Igrali so se razne gibalne igre in igre vlog, zelo radi ustvarjali z naravnim materialom in se igrali v peskovniku. Zabavali smo se ob igrah z vodo, žogami, obroči, pihali milne mehurčke ter se vozili s trikolesniki in poganjalci. Pred vrtcem smo po asfaltu s kredami ustvarjali svoje počitniške umetnine. Bili smo tudi na različnih sprehodih v okolici vrtca, kjer smo opazovali in opisovali različna življenjska okolja ter živali. V igralnici in na terasi vrtca smo ob slikovnem plakatu raziskovali zanimivosti v zvezi z morjem ter ugibali morske uganke. Pogovarjali smo se o poletju in preživljanju časa med počitnicami. Na pravljlično potovanje smo se odpravili z mavrično ribico ter vsebino ustvarjalno podoživljali, tudi likovno. Barvali smo izrezane ribice in jih okrasili z različnimi vzorci. Na

ribičijo smo se odpravili z magnetnimi ribicami ter se igrali različne didaktične igre s pridihom morja in poletja, kot je morski spomin, iskanje parov, prirejanje, gusarski človek ne jezi se ... Poslušali smo pesmice o poletju, peli, plesali, se igrali prstne igre in bibarije. Sproščali smo se ob poslušanju posnetkov valov ter s pomočjo vodene domišljije odpotovali na morje. Gubali smo ladjice iz papirja in jih pihali, da so plule po namišljenem morju.

V vrtcu je bilo tudi v poletnem času lepo, saj so se ob druženju in igri poglobile stare in vzpostavile nove prijateljske vezi, ki nas bodo spominjale na prijetne počitniške dni.

Martina POLAJŽAR, vzgojiteljica

IZLET ČLANOV DRUŠTVA UPOKOJENCEV MARJETA

V galeriji v Methansovi hiši ...

Dne 28. 6. 2022 smo se člani DU Marjeta z avtobusom odpeljali na izlet v Slovenske gorice na Dražen Vrh, ki spada kot naselje v občino Sveta Ana.

Prvi postanek je bil na kmetiji Šenveter, kjer smo imeli poleg čaja in kave tudi jutranjo kmečko pojedino z različnimi doma narejenimi namazi.

Sledil je obisk v Zgornji Dražen Vrh v Methansovo hišo, staro skoraj 200 let. V njej se nahaja etnološka zbirka, obogatena z likovno razstavo. V veliki dvorani, v galeriji, smo si ogledali razstavo umetniških del slikarjev in kiparjev. V zgornjem prostoru je razstavljeno leseno orodje in posoda, kot nepogrešljivi izdelki vsake kmečke hiše tedanjega časa.

V kleti izletniške kmetije Šenveter Gundel smo imeli pokušino vin njihovih trt. Degustirali smo rumeni muškata, kerner, beli pinot in sauvignon. Kmetija se ukvarja poleg predelave vin tudi z živinorejo in turizmom.

Nadaljevali smo z vožnjo mimo Kaprolovega dvorca skozi naselje Trate, kjer se nahaja grad Cmurek. Počitek ob hrani in pijači smo imeli v Zgornjem Konjišču pri Riškem domu.

Nato smo se odpeljali do naselja Sladki Vrh, kjer smo se z brodom peljali čez reko Muro v Avstrijo.

Sledila je vožnja do Zgornje Velke, kjer smo si ogledali cerkev Marije Snežne in spoznali prijaznega župnika.

Pred vstopom na brod preko Mure ...

Skulptura iz lesa in žebļev ...

Dogodek smo popestrili s pesmimi v sami cerkvi kot tudi izven nje v družbi župnika in njegovega gostoljubja. Zanimiv je tudi podatek, da smo na dvorišču lahko posedeli pod lipama iz časa kralja Petra in Aleksandra.

Vrnili smo se na kmetijo Šenveter, kjer so nam postregli z dobrim domačim kosilom. Methias Leopold, ki je tudi turistični vodnik, nas je presenetil s harmoniko. Ob zvokih harmonike, prepevanja, v družbi dobre kapljice smo tudi zaplesali.

Proti večeru smo se z novimi doživetji, vedro razpoloženi, polni lepih spominov vračali domov. Kot vedno se je tudi v avtobusu slišala pesem in dobro razpoloženje vseh izletnikov.

Nada VITEZ

V cerkvi Marije Snežne ...

Fotografije: N. Vitez

KAPELSKO SREČANJE KOT ROMANJE

V ponedeljek, 15. 8. 2022, ob 18. uri so Kapelski pobje iz Kapele povabili v goste Godce ljudskih viž KUD »Franc Ilec« Loka - Rošnja. Na srečanju pevcev ljudskih pesmi so te počastili na romanju ob cerkvi Mariji Jezerski v Kapeli, člani vokalne skupine Kapelski pobje pa so prejeli od predstavnika OI JSKD Brežice Maroltove značke za dolgoletno petje kot pevci ljudskih pesmi. Na srečanju so zapele tudi ljudske pevke iz Radelj pri Trebnjem in vokalna skupina Ljudskega petja iz Globokega. Povezovalca programa je predstavil cerkev Marije Jezerske, ki sameva, saj jo je zelo poškodoval potres v Zagrebu in čaka na popravilo. Naši godci so bili v posebni pozornosti, ob prihodu v Kapelo so sedli na »lincerja« in s konji ob zvokih ljudskih viž obiskali celoten kraj. Na prireditvi so se vrnili, ob pozdravu povezovalca so se tudi na kratko predstavili. Branko Lešnik je povedal, da na romanje hodimo iz naše občine na Ptujsko Goro, če ne, pa v najbližjo gostilno, kar je publika nagradila z aplavzom in smehom. Nato so zagodli tri viže, eno z bršljanom, kar je publika ponovno nagradila z močnim aplavzom.

Po prireditvi je potekalo srečanje, ki so ga pripravile kmečke žene z domačimi dobrotami. Med organizatorjem in našim društvom je stekel pogovor, saj se skupini poz-

Foto: M. Malek

Ljudski godci na nastopu ...

nata iz državnih srečanj v Kopru in Zrečah. Predsednik Marjan Malek je člane vokalne skupine in pevskega zbora KUD Kapela povabil na Srečanje za Colnaričevo plaketo.

In kar je potrebno naglasiti, nastop naših godcev so spremljali tudi člani KUD »Franc Ilec«, saj je tega dne potekal tudi kulturno družabni izlet v Čatež. Prijetno romanje se je zaključilo s kulturnim programom in prijetnim srečanjem članov KUD-a.

Marjan MALEK

Turnir kegljanje s kroglo na vrvi DU Marjeta

Kegljači – kegljanje s kroglo na vrvi DU Marjeta – smo v petek, 26. 8. 2022, uspešno zaključili turnir v počastitev 10. obletnice samostojnega kegljanja s kroglo na vrvi. V začetku turnirja je navzoče nagovorila direktorica Občinske uprave Občine Starše Mojca Kacjan. Generalni pokrovitelj turnirja je bila Občina Starše.

Udeležilo se je trinajst ženskih in šestnajst moških ekip.

Med ženskami so največ znanja pokazale:

1. mesto DU Modra jesen Dravski Dvor,
2. mesto DU Starše,
3. mesto DU Bezena.

Med najboljšo moško ekipo so blesteli:

1. mesto DU Duplek "A",
2. mesto DU Hoče,
3. mesto DU Marjeta.

Pokale sta dobila tudi najboljša posameznica Nada Stvarnik iz DU Šentilj pri Velenju in najboljši posameznik Danijel Uran iz DU Ptujška Gora. Pokale je razdelil župan Občine Starše Stanislav Greifoner.

Hvala vsem, ki ste kakorkoli pomagali za izvedbo turnirja in vsem udeležencem turnirja!

Igralci z zasluženimi pokali ...

Foto: iz arhiva društva

Kegljači DU Marjeta

VAŠKA HIŠA - SREDIŠČE POVEZOVANJA

TURISTIČNO DRUŠTVO STARŠE

Partnerji projekta Vaška hiša – središče povezovanja Občina Starše, Društvo Ajda in Turistično društvo Starše so v soboto, 27. 8. 2022, ob 15. uri izvedli dogodek ob odprtju prenovljene vinske kleti v Marjeti na Dravskem polju. Ob prihodu gostov, občanov in nastopajočih kulturnih skupin je TD Starše počakalo s stojnico, na kateri je bil promocijski material, izdelan v sklopu operacije Vaška hiša – središče povezovanja. Vse je pozdravila povezovalka programa Alenka Herceg, nato pa so Godci ljudskih viž KUD »Franc Ilec« zaigrali ljudsko vižo in z njo povabili k postavitvi klopotca.

Postavitev klopotca je opravila viničarska ekipa z občinskim viničarjem Igorjem Trstenjakom, udeležil pa se je tudi gospodar trte, župan občine Stanislav Greifoner. Po postavitvi klopotca so dve vinski pesmi zapeli člani Vokalne skupine PGD Zlatoličje.

Pred vhomom v obnovljeno vinsko klet je župan občine nagovoril udeležence in jo odprl skupaj z občinskim viničarjem.

Slavnostni trenutek ob prerezu traku ...

Po ogledu kleti so se udeleženci prireditve pomaknili v vaško središče, kjer se je nadaljeval program dogodka. Na vaškem središču so se na stojnicah predstavili lokalni ponudniki s svojimi izdelki. Društvo Ajda je poskrbelo

Klopotec že kljubuje vetru ...

Ljudski godci so popestrili dan ...

za pogostitev udeležencev z domačim krompirjevim golažem in klobaso, poleg tega pa so članice ponudile tudi domače pecivo. Pripravile so tudi razstavo ročnodelskih izdelkov. Vendar prej kot se je ta pričela, so zaigrali člani Tamburaške skupine KUD Ivan Lončarič in zapele ljudske pevke Šentjanževke.

Občinski viničar Igor Trstenjak se je zahvalil viničarski ekipi, občini za obnovljeno vinsko klet, v upanju, da bo v ponos potomki stare trte in brajdam, ki krasijo mnoga dvorišča v občini. Prav tako pa podelil priznanja, dobljena na podlagi ocenjevanja domačega vina v Beltincih. Za potomko stare trte je povedal, da dobro uspeva in dozoreva, in vse povabil na trgatav.

Vse navzoče sta nagovorila predsednik TD Starše Marjan Malek, ki je predstavil namen projekta operacija Vaška hiša – središče povezovanja, kot pojasnil, zakaj postavitvev klopoteca v Marjeti in prireditvev v vaškem središču. Dopolnil ga je župan občine, ki je prav tako predstavil pomen prireditvev v Marjeti, se zahvalil vsem akterjem te prireditve, v upanju, da se bo odvijala tudi v naslednjih obdobjih delovanja občine in turističnega društva.

Marjan Malek je še predstavil projekt, s katerim bomo v občini in turističnem društvu obujali osebnosti, rojene v občini Starše, ki so za slovensko okolje bile vplivne. Tokrat TD išče vse pomembne podatke o Jožetu Colnariču, roj. 1925 v Staršah, slovenskem agronomu s temo Vpliv vinogradniških teras, častni profesor UM.

Vino La Brajde je produkt ob potomki stare trte, predvsem pa kvintona, jurke, šmarnice, izabele in gemaža. Ime La Brajde je zaščiteno v uradu za intelektualno lastnino RS.

TD Starše v čast trti izvaja kulturne prireditve in skrbi za ohranjanje kulturne dediščine. V mesecu marcu opravi rez trte, tako rez potomke stare trte kot brajd, za katere skrbi viničarska ekipa. V avgustu postavi klopotec in gospodar trte da naloge vahtarju trte, trgatav pa se izvede v mesecu septembru v sklopu osrednje turistične prireditve Pozdrav jeseni, zaključuje pa z martinovanjem. Vsako leto izvede tudi tradicionalno ocenjevanje mošta, nato pa še vina, vzgojenega iz avtohtonih trt samorodnic – tradicionalnih domačih brajd.

Pevci iz Zlatoličja skupaj z vinsko kraljico ...

O ZGODOVINI POTOMKE STARE TRTE V OBČINI STARŠE

Leta 2011 smo v Občini Starše in TD Starše prevzeli cepič te trte, s posaditvijo brajd in ustanovitvijo viničarske ekipe pa izkazali čast kraljici vseh vrst na svetu. Zanjho skrbi viničarska ekipa, ki jo vodi viničar, vključuje se tudi gospodar vinske trte (župan občine), v ekipi pa deluje tudi občinska vinska kraljica (v našem primeru že tretja, tj. Anja Kelc). V letošnjem letu smo imenovali novega viničarja, Igorja, in novega kletarja, vlogo »vahtarja« pa opravlja še dosedanji.

V občini smo se odločili prenoviti vinsko klet v Marjeti na Dravskem polju, kjer ob njej stojijo brajde.

Pestro na vaškem središču ...

Predstavijo se tudi kmetije z dopolnilno dejavnostjo, turistična kmetija Golob, TD Starše in viničarska ekipa z vinsko kraljico, viničar in kletar.

Marjan MALEK, predsednik društva

Udeležili smo se mednarodnega srečanja upokoјencev v Pliberku

Člani DU Starše so izlet po Koroškem združili z obiskom Pliberka in se udeležili mednarodnega srečanja upokoјencev s Koroške, iz Slovenije in Italije. Vse navzoče v šotoru je nagovoril tudi naš predsednik. Ob spremljanju kulturnega programa so si člani lahko ogledali sejem, ki traja štiri dni, spremljali po njihovem veliko slavnostno povorko s pisano družino s kulturnega in gospodarskega področja ter predajo zakupnine. Sejem ima tradicijo in poteka že od leta 1393. Člani našega društva so prijetno počutje izkoristili z druženjem z ostalimi člani DU, predvsem DU Maribor Tezno, Lenart in Zagorje ob Savi. Ob prijetni vožnji voznice avtobusa Arriva smo se zadovoljni vrnili domov.

DU Starše je ob tem trenutku izdalo bilten pod naslovom Spoznajmo DU Starše 2022, v katerem člane društva UO DU vabi na dogodke - k stojnici DU na turistični prireditvi Pozdrav jeseni, 24. 9. 2022, društveni piknik v Rošnji, 5. 10. 2022, na

Foto: M. Malek

Pliberk - srečanje upokoјencev ...

prireditve Martinovanje upokoјencev in starejših občanov v Rošnji, 10. 11. 2022, ter na srečanje starejših občanov +70; kraj in datum bo posredovan naknadno. Ostanimo zdravi in se družimo.

Marjan MALEK

Obisk v Predingu

Foto: M. Malek

Dogodek bo ostal v spominu ...

Delegacija TD Starše je obiskala prireditve Kurbisfest v Predingu. Delegacijo so sestavljali Marjan Malek, Irena Šerdoner in Anja Kelc.

Bili smo lepo sprejeti in s pozornostjo, baronica pa jih je povabila v Starše, kar je storil tudi župan Predinga in povezovalec programa. Gostitelju in predstavniku Venzone pa smo dali povabilo na Pozdrav jeseni.

Največ pozornosti je veljalo naši vinski kraljici Anji.

Marjan MALEK

AKTIVNOSTI VINSKE KRALJICE OBČINE STARŠE

Spoštovane občanke, spoštovani občani!

V prejšnjih mesecih se je v slovenskem vinskem kraljestvu zvrstilo lepo število dogodkov, ki sem se jih z veseljem udeležila, saj je vsak dogodek nekaj posebnega, pa tudi izvrstna priložnost za nova znanja in poznanstva.

V zadnjih dneh meseca junija me je pot zanesla v Malo Nedeljo, kjer sem se pridružila vinski kraljici društva vinogradnikov Male Nedelje Martini XI, Nuši Novak, s katero sva se udeležili že tradicionalnega pohoda od kleti do kleti ter okušali odlična vina njihovih vinarjev. Pohod se je zaključil ob odlični pojedini in podelitvi priznanj za najboljše ocenjena vina.

Naslednji dogodek se je zvrstil na oddaljenem Krasu, kamor je bilo slovensko vinsko kraljestvo vabljeno na 50. praznik terana in pršuta, ki je trajal kar dva dneva. Kraljice smo se zbrale pri vinski kleti pri Starčih –Tavčar, kjer so nas pogostili. V njihovi kleti je sledila kratka degustacija vin in tudi žganja, ki ga pridelujejo. Od tam smo se do Vinakrasa v Sežani odpeljale s starodobniki, le-ti so bili oba dneva naš prevoz po Krasu. V Vinakrasu smo si ogledale klet in prav tako degustirale njihova najboljša vina. Nato smo se odpeljale v Avber, ki je tudi najvišje ležeča vasica na Krasu, do kleti Orel. Družina Orel je pridelala najboljši teran na svetu in prejela 1. mesto na prazniku terana in pršuta. Za konec pa smo obiskale pršutarno Ščuka, kjer smo videle najstarejšo murvo na Slovenskem in poskusile njihov zares odličen pršut. Zvečer smo se odpravile na osrednji prireditveni prostor v Dutovljah, kjer smo dobili novo kraljico terana, saj se je od krone poslovila Nuša Živec in jo predala Neži Ukmar. Naslednji dan smo sodelovale v povorki po vasi Dutovlje vse do prireditvenega prostora, kjer so podelili priznanja za najboljše ocenjene terane.

Foto: N. Živec

Slovensko vinsko kraljestvo na Krasu ...
 Od leve proti desni 6. cerkvenjaška vinska kraljica Tjaša Simonič, 3. vinska kraljica občine Starše Anja Kelc, bivša kraljica terana Nuša Živec, 19. svečinska vinska kraljica Lucija Mukenauer, 12. mariborska vinska kraljica Neža Jarc, 6. vinska kraljica Bizeljskega Karin Dobravc Škof, aktualna kraljica terana Neža Umkar, 20. ljutomerska vinska kraljica Martina XX, Tina Pregrad, 12. vinska kraljica Sv. Helene Monika Narat

V avgustu se je odvijal dogodek Umetnost rizlinga in gibanice v Lenartu, na katerega smo bile povabljene okoliške vinske kraljice. Tako sem se dogodka udeležila skupaj z 8. ptujsko vinsko kraljico Moniko Kovačič, 6. cerkvenjaško vinsko kraljico Tjašo Simonič in 11. kraljico DV Mala Nedelja Martino XI, Nušo Novak. Tam smo degustirale različne rizlinge in se posladkale s slatno gibanico.

Kasneje sem se skupaj s predsednikom Turističnega društva Marjanom Malekom in baronico buč Ireno Šerdoner udeležila povabila v sosednjo Avstrijo na Kürbisfest v Predingu. Temu pa je sledil prav poseben dogodek v naši občini, in sicer odprtje vinske kleti v Marjeti in postavitve klopota.

Zadnji dogodek do sedaj pa me je odpeljal v Lendavo, na 43. lendavsko trgatvev, kjer sem sodelovala v etno povorki skozi mesto.

Sedaj pa vstopamo v najlepši čas, čas trgatvev, ki ga že nestrpno pričakujem.

Na zdravje!

Anja KELC

Foto: Maksimilijan (Foto Video utrinki)

Kraljice na dogodku umetnosti rizlinga in gibanice v Lenartu ...
 Od leve proti desni 6. cerkvenjaška vinska kraljica Tjaša Simonič, 8. ptujsko vinska kraljica Monika Kovačič, 3. vinska kraljica občine Starše Anja Kelc, 11. vinska kraljica DV Mala Nedelja Martino XI, Nuša Novak

Priznanje jabolko navdiha iz rok predsednika Boruta Pahorja

Letošnje poletje si bomo zapomnili po veliki suši, katere posledica so bili številni požari, pri nas največji na Krasu, obenem tudi največji v zgodovini Republike Slovenije. Na pomoč so se odpeljali gasilci od blizu in daleč, med njimi tudi iz naše občine.

V znak hvaležnosti je predsednik Republike Slovenije Borut Pahor 7. 9. 2022 povabil na sprejem gasilce prostovoljce in druge sodelujoče pri gašenju, kjer jim je podelil priznanja jabolko navdiha. Osredni dogodek se je odvil v Dvorani Grandis kongresnega centra na Brdu pri Kranju, ki je bila zapolnjena do zadnjega kotička.

Jabolko navdiha je po Pahorjevih besedah izraz občudovanja in hvaležnosti vseh prebivalcev Slovenije. »Tako čutimo do vas, junakinj in junakov, imenovanih in neimenovanih, ob sijajno opravljenem delu in srčnosti, ki nas navdihujeta. Med nami imate posebno mesto. Z vašimi dejanji ste v skupnosti ustvarili močno vez, ki je nič ne more prekiniti. To je veličina junakinj in junakov, ki postanejo legende in navdihujejo v večnosti,« je zapisal.

Iz naše občine so priznanja prejeli: Bojan Paveo, Luka Janc in Dušan Sagadin.

Iskreno čestitamo!

Skupaj s predsednikom Pahorjem ...

Daša JAKOL

Vir: <https://www.rtvsllo.si/slovenija/priznanje-gasilcem-in-drugim-sodelujocim-pri-gasenju-pozarov-na-krasu/639619>

iz arhiva D. Sagadina

Poletje v društvu Naš dišeči dom

Po 5. velikonočni tržnici na Vaškem središču v Staršah smo si vzeli nekaj časa za počitek in pripravo na poletne dejavnosti. Otroški tabor, ki smo ga izvedli v preteklem letu, nam je ostal v zelo lepem spominu, zato smo ga želeli ponoviti tudi letos. Življenje pa je nepredvidljivo in nas vedno znova uči, da so spremembe edina stalnica. Okoliščine so se spletle in naše plane vrgle v vodo. Tabora ni bilo smiselno organizirati, saj so za to poskrbeli že drugi. Kljub temu pa smo želeli ustvariti vsebine, v katerih bi svoje mesto našli mladi ter starši z otroki. In to nam je tudi uspelo!

Izvedli smo celo serijo dogodkov, ki so za sabo pustili prijetne vtise, nove izkušnje, ideje, priložnosti, in kar je najbolj pomembno – spletli nova prijateljstva. Aktiviralo se je ogromno ljudi, ki so združili moči in z veliko dobre volje naredili vse, kar je bilo potrebno. Vsak je dodal svoj delček v skupni mozaik in tako je nastalo ...

NOČ ZVEZDNIH UTRINKOV

Oblačno nebo smo razjasnili s pesmijo in čudovit prizor utrjenih zvezd je bil nagrada za tistega, ki je bil dovolj pozoren.

ZBERI SE PRI RIBIŠKI

S svojimi barvami smo pobarvali nedeljsko popoldne in noč pri ribiški hišici. Vsak kotiček je napolnila ljubezen in vsaka duša je našla svoje mesto. Prostor je zapolnila glasba, prijetne vonjave in pozitivna energija. V zraku se je čutila sproščenost, zadovoljstvo in povezanost. Ustvarili smo vezi in spomine, ki bodo ostali ...

SPUST S ČOLNI PO DRAVI

Na praznični dan smo si zaželeli novih dogodivščin. Izkoristili smo naravne danosti, ki nas obdajajo, in začutili

moč reke, ki nas je s svojim tokom ponesla skozi čudovite, brezčasne, spokojne slike popolnosti.

KINO VEČERI NA PROSTEM

Tople poletne večere je bilo vredno izkoristiti tudi za ogled dobrega filma v prijetni družbi in ob dobri hrani.

Z dobrimi mislimi in nameni se bomo prepustili navdihu in še naprej kreirali unikatne podobe.

Hvala članom društva za razdajanje v skupno dobro. Naj vas skozi takšne zgodbe polni občutek izpopoljenosti, notranjega zadovoljstva in miru.

Vse dobro do naslednjic!

Katrin KOROTAJ,
predsednica društva Naš dišeči dom

Če se želiš pridružiti društvu Naš dišeči dom in skupaj z nami ustvariti še več lepih zgodb, nam piši na mail: nas-disecidom@gmail.com.

Naše aktivnosti in delovanje lahko spremljaš na FB strani: Naš dišeči dom.

FOTO MOZAIK - NAŠ DIŠEČI DOM

Fotografije: iz arhiva društva

RIBIČ ŽE OD MALEGA

Darko Vukovič, doma iz Zlatoličja št. 50, ima hobi, ki ga marsikdo izmed nas pozna le bežno. Njegova strast in veselje je ribištvo, ki mu je predan že od malega. Pogovor z njim je potekal v sproščenem, urejenem okolju njihove kmetije, ki je obdana s cvetjem, sadnim drevjem, bogatim vrtom in obdelanimi njivami. V njihovem domu je prostor, ki je namenjen razstavi pridobljenih pokalov in priznanj, ki jih je prejel na različnih ribiških tekmovanjih v svoji dolgoletni ribiški karieri. In teh je, verjemite mi, res veliko.

Rodil se je leta 1965 mami Mariji in očetu Štefanu, ki sta bila delavna kmeta. Skupno z bratom Brankom sta preživljala otroštvo na kmetiji, ki jima je dala priložnost živeti z naravo. Z veseljem se spominja otroških iger in vragolij, ki so jih doživljali takrat otroci na vasi. Pomoč staršem pri delu na kmetiji je bila obvezna in samoumevna. Staršem je hvaležen za pozitivno vzgojo in njihovo podporo za začetek samostojnega življenja.

Leta 1988 si je ustvaril družino z ženo Brigito in rodili sta se hčerki Doris in Hajdi. Danes jima lepšajo čas štirje vnuki.

Kako to, da je izbral ribičijo? Pravi, da je njihov dom blizu reke Drave in mama ga je velikokrat peljala prav ob Dravo. Njegova prva palica je bila bambusova in vaba je bila navadna »špinodlica«. Največ so lovili pod Vurbeškim gradom. Narava je bila neokrnjena in spomini so prekrasni. Seveda je bila mama v njegovih mlajših letih na ribičiji redna spremljevalka. Ko je postal starejši, je dobil od staršev vedno boljše ribiške palice. Z leti se je vključil v Ribiško družino Ptuj oziroma Pododbor Starše. S hvaležnostjo se spominja pokojnega Frančka Dobni-

ka, ki je bil takrat gonilna sila v omenjenem pododboru. Danes je vključen v Ribiško družino Slovenska Bistrica, v Ribiško društvo Obkanalski krivolovci v Slovenji vasi in Ribiško društvo Pečke. Od leta 2011 je postal tekmovalni ribič z opravljenim ribiškim izpitom in tekmovalno kartico.

Darko pravi: »Od mladosti se je v opremi veliko spremenilo. Imam različne tekmovalne palice in potrebne ribiške pripomočke. Najdaljša tekmovalna palica je dolga 13 metrov. Ribiška oprema je kar precejšen finančni zalogaj. Udeležujem se različnih tekmovanj na občinski in državni ravni ter tudi v tujini. Moji pokali so iz Slovenije, Madžarske in Bosne.«

Ribiška tekmovanja, ki se jih udeležuje doma, potekajo v ribnikih Prvenci, Ormož, Gorišnica, Borovci, Draženci, Pragersko, Preserje. Z nostalgijo se spominja, da je bila pred 23 leti njegova najdaljša ulovljena riba med kanalom in staro strugo reke Drave som, dolg 164 cm.

Ribištvo mu pomeni sprostitiv in tudi adrenalin, zlasti med tekmovanji. Priporoča ga ljudem, ki imajo radi naravo in druženje z ljudmi. Spodbuja ga tudi žena Brigita, ki se veseli njegovih dosežkov na tekmovanjih.

Izmed vseh tekmovanj naj omenimo zadnji dve. Letos, 28. junija, se je udeležil tekmovanja v RD Obkanalski krivolovci v ribniku v Slovenji vasi, kjer je z ulovljenim 12,5 kg težkim krapom zmagal in usvojil naslov RIBIŠKI CAR. 6. avgusta se je udeležil spominskega memoriala v Prvencih za brata Milana in Jožeta Šerugo in zmagal – slednji je bil domačin iz Zlatoličja. V tekmi, ki je trajala 3 ure, je ujel zmagovitih 34 kg rib. Ribič Darko pove, da so takšna tekmovanja še posebej čustvena, saj se spomni svojih ribiških kolegov. Lepo se mu zdi, da je pokal prišel

Foto: M. Stepšnik

Darko z ženo Brigito, ki ga pri ribarjenju spodbuja ...

Na tekmovanju z zmagovalnim ulovom ...

Ribič Darko med ribiški pokali in trofejami ...

ravno v domačo vas. Sam spremlja različne športe. Navija za naše športnike in se veseli njihovih uspehov, saj promovirajo našo državo.

Na vprašanje, kakšen je njegov osebni rekord, pove, da je 110,60 kg ulovljenih rib v času 3 ur v ribniku Prvenci.

Zraven še doda, da vse ulovljene ribe vedno najdejo svoj dom z vrnitvijo v ribnik.

Ribiču Darku želimo še naprej veliko užitkov pri ribarjenju in srečne roke pri ulovu.

Marta STEPIŠNIK

135 let PGD Starše

Leto 1887 je za naše predhodnike pomenilo mejnik, ko so od boja vsakega posameznika naredili korak naprej in se začeli organizirano boriti proti takrat najpogostejšemu uničevalcu domov in drugega imetja, ognju.

Ob koncu 19. stoletja se je pri Slovencih na Spodnjem Štajerskem vse bolj prebujala narodna zavest. Društveno življenje je oživelo tudi na podeželju, in tako je 31. julija 1887 v Staršah nastalo prvo društvo. To je bilo gasilsko društvo, ki se je takrat imenovalo Požarna bramba. Vzroki za ustanovitev Požarne brambe Starše so bili različni. Večinoma so bili krivi pogosti požari, ki so uničevali lesene, s slamo krite hiše. En sam človek je bil nemočen, z združenimi močmi pa so se lažje upirali ognjeni vihri, ki je tedaj pogosto uničevala cele vasi. Od začetnega entuziasma in borbe skoraj brez opreme je Požarna bramba v Staršah že leta 1888 dobila prvo brizgalno.

Društvena dejavnost je bila zelo živahna, saj so poleg borbe z ognjem prirejali tudi različne družabne dogodke: okrajne gasilske dneve, zabavne večere s tombolo, dejavnosti pa so bili tudi na kulturnem področju, kjer so uprizarjali različne igre in na ta način poskrbeli za bujenje narodne zavesti v takrat precej nemškem okolju. Leta 1913 se je društvo vključilo v Slovensko požarno zvezo in dokončno uvedlo slovensko poveljevanje. Po koncu prve svetovne vojne se je požarna bramba preimenovala v Prostovoljno gasilsko četo Št. Janž na Dravskem polju.

Ker je bilo Dravsko polje znano žarišče požarov in ročna brizgalna ni več zadoščala potrebam, so leta 1930 nabavili motorno brizgalno, že naslednje leto pa nov avtomobil znamke chevrolet. Le-ta je bil postavljen v garaži gasilskega doma, ki se je nahajal med šolo in cerkvijo, in so ga zaradi potrebe po garaži leta 1933 nekoliko razširili. V gasilske vrste se je vpisovalo vedno več članov.

Pred drugo svetovno vojno in med njo se je društvo komaj preživljalo, konec druge svetovne pa je dočakalo neorganizirano in v veliki meri izropano. Leta 1947 je društvo ponovno zaživelo. V tem obdobju je bila glavna skrb društva popravilo avtomobila in motorne brizgalne ter gradnja novega stolpa za sušenje cevi ob tedanjem gasilskem domu. Društvo je ponovno prevzelo pomembno vlogo v družbenem življenju kraja. Organizirali so veselice in tombole in skupaj s Prosvetnim društvom Starše tudi kulturne prireditve. Leta 1952 so se društvu priključile tudi ženske in mladina. Dolgoletna želja društva, da razvije svoj gasilski prapor, se je uresničila leta 1954.

Do leta 1960 je bilo društvo vključeno v Okrajno gasilsko zvezo Ptuj, po reorganizaciji pa je postalo član Občinske gasilske zveze Maribor.

Leta 1961 je vodenje društva prevzela mlada ekipa in začela se je uresničevati dolgoletna želja članov – gradnja novega gasilskega doma, ki je bil dokončan leta 1964. V tem obdobju so kupili mali avtobus znamke bedford

in ga preuredili v orodno vozilo. Novi dom in zaprti orodni voz sta prinesla v društvo mnogo svežine in elana in od takrat naprej je društvo dobro organizirano in dejavno na vseh področjih. Leto 1966 je za tedanjo generacijo gasilcev prineslo napredek, saj so kupili gasilsko vozilo s cisterno. To je še sedaj za intervencije usposobljeno vozilo, naš »stari mercedes«, kakor ga imenujemo člani društva. Gasilsko vozilo z vodo je bilo takrat edino med Mariborom in Ptujem, zato so z njim v teh letih sodelovali na številnih intervencijah po celem Dravskem polju. Leta 1967 so gasilci iz Starš podpisali svečano listino o pobratenju z gasilci iz avstrijskega

»Odlikovanci« Gasilske čete Št. Janž na Dr. polju leta 1937 ...

Predinga in odlično sodelovanje traja še danes.

Sledilo je več nabav nove opreme, med drugim so kupili motorno brizgalno, vozilo ford za prevoz moštva, dogradili so tudi gasilski dom z novimi garažami. V tem času pa se ni pozabilo na najpomembnejše – na članstvo, saj je bilo veliko dela opravljenega z mladino in s sodelovanjem na različnih tekmovanjih. Še posebej izstopa državno tekmovanje v Kranju leta 1994, ko so desetine PGD Starše osvojile kar tri pokale. To je bila velika spodbuda za nadaljevanje sodelovanja na gasilskih tekmovanjih, ki se kaže še danes. V letu 1997 je društvo postalo ponosni lastnik novega gasilskega vozila MAN GVC 16/25. Kasneje je društvo pridobilo še vozilo za prevoz moštva, gasilski čoln, motorno brizgalno in ostalo zaščitno opremo. Člani društva smo še posebej ponosni na novo vozilo mercedes GVC 16/25, ki je postalo polno operativno v letu 2020 in predstavlja novo veliko pridobitev za kraj in požarno varnost v občini Starše.

V vseh letih delovanja društvo posveča veliko pozornost izobraževanju svojega članstva. Člani se udeležujejo temeljnih usposabljanj za prostovoljne gasilce in usposabljanj za pridobitev različnih specialnosti, ki so v zadnjem času glede na vedno zahtevnejše intervencije še kako potrebne. Poleg naštetega je nekaj članov uspešno opravilo tudi tečaj za prve posredovalce, s čimer lahko še uspešne priskočimo na pomoč sočloveku.

Da je tekmovalni duh v PGD Starše še kako živ, kaže organizacija prvega tekmovanja v spajanju sesalnega voda v državi, katerega organizator je bilo leta 2009 prav

PGD Starše. Novo prelomnico v delovanju doseže naše društvo v letu 2013, ko član društva Franci Petek ml. postane poveljnik Gasilske zveze Slovenije. V tem letu so tudi mladinci PGD Starše dosegli prvo uvrstitev na gasilsko olimpijado v Mulhousu v Franciji. Kot naslednjim je isti podvig uspel tudi članom A, ki so sodelovali na gasilski olimpijadi v Beljaku v Avstriji. Člani A so se po uspešnem kvalifikacijskem nastopu v letošnjem letu udeležili tudi gasilske olimpijade v Celju. Tudi ostale društvene tekmovalne desetine beležijo odlične rezultate v vseh kategorijah na različnih nivojih tekmovanj, od tekmovanj v GZ Starše, Mariborski regiji, GZ Slovenije, pokalnih tekmovanj, kvizov in gasilske orientacije za mladino in pionirje ter mnoge druge.

Dolgih 135 let prostovoljnega dela in truda vseh članov PGD Starše skozi zgodovino kaže na nesebično in humano ravnanje članov društva, ki so vedno pripravljeni nuditi pomoč bližnjemu v nesreči. Prav tako pa z delom z mladimi in uspehi na tekmovalnem področju velikokrat ponesejo ime društva, kraja Starše in občine Starše širom po naši domovini in tudi izven meja v tujino.

Vsekakor ob tem ne smemo pozabiti na operativno pripravljenost društva, ki ostaja naša osrednja dejavnost, saj lahko le z nenehnim izobraževanjem, posodabljanjem gasilske opreme in vozil ter usposobljenostjo gasilcev izpolnjujemo naše osnovno poslanstvo – pomoč bližnjemu v nesreči.

Aleksandra JANC
Andrej SKODIČ

Krst novega vozila in 135 let PGD Starše ter 12. dan gasilca GZ Starše

135 let neprekinjenega delovanja Prostovoljnega gasilskega društva Starše smo obeležili z večdnevno praznovanjem. V soboto, 3. septembra, nas je v gasilskem domu v Staršah do solz nasmejal Tadej Toš s svojo stand up predstavo Freestyle comedy.

V nedeljo, 4. septembra, pa je sledila svečana proslava ob 135. obletnici našega društva, krstu vozila mercedes GVC 16/25 ter ob 12. dnevu gasilca GZ Starše. Prireditvi je sledila gasilska veselica z ansamblom Poskočni muzikanti.

Člani PGD Starše se iskreno zahvaljujemo vsem donatorjem in sponzorjem, ki ste pripomogli k lažji nabavi krščenega vozila in pripravi ter izvedbi prireditve.

Anej LUKAN

Damjan Toplak, predsednik PGD Starše, Andrej Krajnc, skrbnik novega vozila, Stanislav Greifoner, župan občine Starše, Matija Krajnc, poveljnik PGD Starše pred novim vozilom ...

Botri vozilu mercedes GVC 16/25 ...

Foto: Innea Studio, Žan Zajc

Alenka, Marijan in Katarina - družina Herceg iz Starš

Družina – skupina ljudi, ki jih vežejo sorodstvene vezi. Družina – skupina ljudi, ki jih družijo organizirano skupno delo ... Kar obe definiciji iz SSKJ lahko veljata za družino HERCEG iz Starš, saj jih poleg tega, da so njeni člani v sorodu – mož in žena ter njun otrok ali še boljše, mama, oče in hči, povezuje skupna dejavnost – GLASBA. Družina Herceg je pred leti našla dom prav v naši občini, v Staršah, zato je prav, da jo bolje spoznamo.

Ob mojem prihodu se je od doma pravkar odpravljala novopečena voznica Katarina, ki se je s prijateljico namenila v kino. (Katarina, veliko sreče pri vožnji!) Zato sta v njenem imenu oz. o njej spregovorila kar starša. Prijazno pa so me sprejeli druga člana družine Alenka in Marijan ter njihov družinski ljubljencek – kužek yorkshirski terier.

1. Ga. Alenka Herceg, kje ste rojeni, kje so tekla vaša otroška leta, kam ste hodili v osnovno šolo? Ali ima glasba v vaši družini že tradicijo?

Rojena sem v Mariboru. Moj domači kraj je Kamnica, kjer sem obiskovala osnovno šolo. Tudi oba moja starša, Monika in Vlado Heričko, sta Kamničana. V naši družini je bila glasba doma že dve kolena nazaj. Babica je zelo lepo pela in igrala harmoniko. Ko je bila mama stara devet let, jo je žal izgubila. Dedek je bil mizarški mojster v Marlesu in je v zrelih letih začel izdelovati citre, na katere igra mama še danes. Tudi sama sem enake dobila za osemnajsti rojstni dan in nanje večkrat zaigram.

2. Kdaj ste se najprej srečali z glasbo oz. kako je tekla vaša glasbena pot?

Mama je že zgodaj ugotovila, da imam melodični posluš. Tudi okolje, v katerem sem odrasla, je bilo

Družina igra in poje skupaj ...

Tri glasbene generacije ...

zame spodbudno. Imela sem zelo izrazit glas za svoja leta, kar so opazili že v vrtcu, nato pa v osnovni šoli prvi zborovodja Franci Kovač. On je nekega dne povabil Branka Rajštra, zborovodjo MPZ Maribor, da nas je poslušal. Takoj ko nas je slišal, je pokazal name in že z osmimi leti in pol sem pristala v njegovem zboru, pri devetih letih pa postala solistka.

Ker pa smo bili delavska družina, mama je bila pomočnica vzgojiteljice, oče je takrat delal v TAM-u, mi starši niso mogli omogočiti vseh potovanj, ki so bila organizirana v sklopu zbora, potovali so namreč po vsej Evropi. Zato sem za nekaj časa prenehala hoditi k zboru. Nekega dne pa so me prišli iskat domov; nadalje me je financiral Javni sklad za kulturo Maribor.

3. Peli ste tudi z mamo, ki vaju je spremljala na citrah.

Res je. Z devetimi leti sem začela peti tudi z mamo, igrali in peli sva na več kot 500 porokah. Bili sva tudi ambasadoriki za mariborsko občino. V času Magdalene Tovorinik in Aleša Ariha sva za promocijo občine prepotovali skoraj vso Evropo. Potem mi je tudi Občina Maribor kot takratnemu talentu financirala solo petje in glasbeno šolo.

Ko sem bila stara petnajst let, smo se preselili v Maribor. Po osnovni šoli sem se vpisala na III. gimnazijo, smer predšolska vzgoja, nato na Pedagoško fakulteto Maribor. Že skozi gimnazijo sem sodelovala v različnih muzikalih, ansamblih, tudi z mamo sva v tem času dosti prepevali.

4. Kdaj ste spoznali svojega bodočega moža?

Svojega bodočega moža Marijana sem spoznala, ko sem hodila še v srednjo šolo, preko Borisa Roškerja, ki je za nas pisal pesmi. Spoznala pa sva se v času, ko smo vadili za festival. Sama sem imela takrat 17 let in pol, Marijan pa 20. Par sva bila dve leti, nato sva se za nekaj časa razšla.

5. Kako je nadalje tekla vaša delovna in glasbena pot?

Kot vzgojiteljica sem prvo zaposlitev dobila leta 2011. Tudi po zaposlitvi sem nadaljevala samostojno glasbeno pot. Okoli leta 1993 sem bila že talent leta v Sloveniji, z mamo pa sva bili leta 1995 prvi absolutni zmagovalki Narečne popevke Maribor.

Nastopali sva tudi na Vurberškem- in Ptujskem festivalu. Priključila sem se tudi Ansamblu Kogras in vrsto let tam pela, pela sem tudi pri ansamblu Šibovniki, pri Triu Predor; ti so igrali hotelsko glasbo. To mi je ustrezalo, saj sem si takrat kot petindvajsetletna pevka in mlada delavka z zaslužkom že lahko kupila svoje stanovanje. Kasneje sem pela pri Štajerskih baronih.

6. Kdaj ste se poročili?

Z Marijanom sva se ponovno našla in poročila leta 2003. V tistem času sem rodila hčerko Katarino in zaradi pogodbe že mesec dni po porodu prvič stala na odru. Takrat je Katarino velikokrat čuvala moja mama, ko pa smo nastopali skupaj, je to vlogo prevzel moj oče.

7. Kako je vaš oče gledal na vašo in ženino glasbeno pot?

Tudi ko sva z mamo že prej nastopali, je oče čez vikende skrbel za družino, kuhal in počel, kar je bilo treba. Najini glasbeni poti je bil vedno zelo naklonjen. Tudi v tistem času, ko se je še dalo poiskati kakšne sponzorje, in v času izdaje najinih zgoščenk je bil zelo angažiran. Bil je izreden kritik in je vedno že naprej slutil oz. vedel, katera pesem bo zmagala.

8. Povejte nam še kaj o svoji prvotni družini!

Oče in mama sta letos stara petinšestdeset let, živita na Taboru v Mariboru. S starši imam zelo prijateljski odnos in kot družina smo izredno povezani, zato skoraj ni dneva, ko se s njimi ne slišim.

Imam še sestri, ena je tri leta mlajša, druga pa deset. Obe sta bili zelo aktivni plesalki, ena je bila prvakinja v hip-hopu, ena v rock'n rollu. Prva je po poklicu vzgojiteljica, druga kozmetičarka.

Ko je božič, se družina zbere pri eni od nas, sester, in imamo obvezno zraven citre, igramo in pojemo.

9. Omenili ste, da ste se odločili za nadaljevanje študija.

Po poklicu sem diplomirana vzgojiteljica, zaposlena na OŠ Pesnica, sedaj kot pomočnica ravnatelja za vrtce. Ob delu opravljam drugostopenjski študij, smer inkluzivna pedagogika, za pridobitev magisterija. Sedaj ko študiram, sem dala glasbo bolj na stran. Nastopam še občasno v živo v družinski zasedbi. Vodim še pevski zborček v vrtcu, kar me zelo veseli. Prepoznala sem že tudi ogromno malih talentov. Precej jih hodi v glasbeno šolo.

10. Zaupajte nam še kaj iz življenja vaše hčerke. Povedali ste, da je tudi ona glasbeno nadarjena.

Rojena je leta 2004. Tudi sama je zelo majhna začela s petjem. Že ko je bila stara tri leta, smo ugotovili, da ima izreden glasbeni talent. Pela je skozi celotno osnovno šolo, njeno glasbeno nadarjenost je izredno podpiral ravnatelj Franc Kekec. S petjem nadaljuje tudi v srednji šoli. Šest let je delala jazz pri Dadi Kladenik, solistki mariborske Opere in jazzistki, ima tudi nekaj vadbe klavirja. Je solistka v šolskem rock bandu »Tretja špila«.

Po opravljeni OŠ Starše se tudi ona na III. gimnaziji usposablja za vzgojiteljico. Ima pa zelo dober posluš in edinstveno barvo glasu in je po novem članica muzicala

na II. gimnaziji v Mariboru.

Hčerka pa ima tudi izreden talent za jezike; sedaj gre v okviru projekta Erasmus na Švedsko.

Z možem ji pomagava na glasbeni sceni, vendar ji pustiva, da gre svojo pot, da lahko izrazi svojo ustvarjalnost in talent. Sicer pa zelo rada poje ljudske pesmi, z babico in menoj velikokrat ob spremljavi očetove harmonike in babičinih citer zapoje troglasno.

Katarina tudi rada zapoje ljudske pesmi ...

Obožuje sploh babico in skupaj večkrat tudi sami zapojeta. Ko je pred kratkim naredila izpit za avto, je najprej šla prav po babico in jo peljala na prvo vožnjo. Je ena od njenih petih vnukov, s sestrično sta najstarejši.

11. V zadnjem času vas vidimo tudi na občinskih prireditvah kot povezovalko programa oz. vodjo protokola. Povejte nam kaj o tem.

Navajena sem odra in mikrofona, zato sem se na pobudo župana Stanislava Greifonerja odločila preizkusiti tudi na tem področju. Upam, da so z mojim delom zadovoljni tako na občini kot tudi občani sami. Trudim se seveda po svojih najboljših močeh. Pomagata pa tudi hčerka Katarina in njena prijateljica Lana Petrovič, ki sta spremljevalki v okviru protokola.

12. Kaj je za vas glasba?

Glasba je tista češnja na torti, ki rešuje svet. Spremlja nas ob vseh trenutkih, ko smo srečni, žalostni, zamišljeni ... Upam si trditi, da si brez glasbe pravzaprav ne znam predstavljati svojega življenja. Vsekakor je glasba zame dodana vrednost in mi je v življenju odprla mnogo poti. Z glasbo sem spoznala mnogo ljudi in doživela veliko lepega.

13. G. Marijan Herceg, zaupajte nam še vi, kako je tekla vaša življenjska pot, ki je prav tako povezana z glasbo.

Rojen sem v Augsburgu v Nemčiji, saj sta bila starša v tujini. Tudi v naši družini je bila doma glasba, po mamini in očetovi strani. Že mamin oče je igral harmoniko. Tudi pradedek po očetovi strani je igral harmoniko, njegovo harmoniko imam celo v družinski lasti in je danes stara že preko 140 let. Prav tako sta isti inštrument igrala dedek in oče. Sam sem bil najprej samouk in sodim v četrto koleno družinskega glasbenega udejstvovanja. Katarina pa je že peto koleno v sorodstvu po moji strani, ki se ukvarja z glasbo.

Oče je med vikendi hodil iz Nemčije igrat v ansambel v Slovenijo, najprej iz Augsburga, kasneje tudi iz Stuttgarta, kamor smo se preselili.

Leta 1984 smo prišli nazaj v Slovenijo, v Starše, in začel sem hoditi v tukajšnjo osnovno šolo, kjer sem večkrat igral na šolskih prireditvah. Sem pa pri desetih letih prvič igral že na poroki, ker oče ni mogel priti iz Nemčije in ga nadomeščal.

14. Bili ste tudi član KUD Franc Ilec?

V času osnovne šole sem postal član KUD Franc Ilec. Igral sem harmoniko pri folklori že od njenega nastanka leta 1987, skupaj z Brankom Cimerlajtom. Moj prvi javni nastop v naši sedanji občini pa je bil nekje v letih 1985, 1986, ko sta prišla Marjan Malek in Izidor Pernek in me povabila na nastop na prireditev Pokaži, kaj znaš v Rošnjo.

15. Glasbeno pot vam je krojila tudi prireditev Zlata harmonika.

Leta 1987 sem bil uspešen na prireditvi Zlata harmonika, dobil sem drugo mesto, in bil kot prvi učenec povabljen v šolo Tineta Lesjaka. To šolo sem obiskoval dve leti. V tem času sem bil tudi na prvem televizijskem nastopu v oddaji Videomeh pri Borisu Kopitarju.

Učitelj v srednji šoli, po poklicu sem namreč mizar, mi je takrat rekel: »Ti zagotovo ne boš delal tišlarije,« kar je bilo tudi res. Rajši sem se odločil za samostojno glasbeno pot.

Ker takrat na Dravskem polju ni bilo harmonikarjev, ki bi dobro igrali diatonično harmoniko, bilo je le nekaj samoukov, je bilo veliko povpraševanje za učenje. Zato sem se leta 1990 odločil, da bom začel učiti harmoniko. Bil sem star šele 15 let, ko sem imel že svoje prve učence. Največji uspeh in izziv mi je bil, da sem uspešno učil tudi Andreja Drevenška, ki je invalid. Pri meni so se učili tudi Sašo Dobnik, Izidor Kitek, Miha Mohorko, Miha Medved in še kdo. Harmoniko sem učil skoraj 25 let. Okoli leta 2005, 2006 sem imel drugo največjo šolo v Sloveniji s 120 učenci. Imel sem tudi tri zaposlene.

V veliko veselje mi je, da sem veliko mladih naučil igrati harmoniko. Nekateri imajo že svoje ansamble in so uspešni tudi na festivalih.

16. Poleg poučevanja ste igrali tudi v ansamblih. Katerih? Ob tem delu ste spoznali tudi svojo izvoljenko Alenko ...

V glasbo in harmoniko sem zaljubljen že od nekdanj. Meni pomenita vse. V mladosti sva z Bojanom Pernekom imela ansambel Mladi Štajerci. Takrat smo se prvič prijavili na Vurberški festival. Malo prej sem spoznal Borisa Roškarja, pa tudi Alenko leta 1993. Ta festival je bil leta 1994 in je bilo tukaj najino prvo skupno sodelovanje. Smo pa takrat tudi zmagali.

Nadalje smo igrali v ansamblu Završki fantje in zmage so se kar vrstile. To je bilo v letih 1994 – 98. Kasneje je nastal ansambel Štajerski baroni; dolga leta sem bil njegov vodja in bil tudi avtor skoraj vseh skladb, ki smo jih igrali. Tudi s tem ansamblom smo dosegali uspehe na vseh slovenskih festivalih. Bili smo trikrat absolutni zmagovalci

Člani razširjene družine ...

Vurberškega festivala, tudi kot avtor sem dobil priznanje Ptujskega festivala, najvišje priznanje pa sem dobil za najboljšo skladbo Ptujskega festivala v tridesetih letih. Z ansamblom Štajerski baroni smo igrali do leta 2019.

17. Kaj pravite na hčerkino glasbeno udejstvovanje?

Danes mi je zagotovo v največje veselje, da je šla hčerka po najini poti. Z nami rada kaj zapoje, tudi kakšno narodno zabavno, ki je meni bolj ljuba, čeprav je sama po duši bolj »rokerca«.

18. V občini oz. šoli vas zadnje čase vidimo kot ozvočevalca na prireditvah, menda pa igrate tudi v Avstriji.

Počnem tudi to. Sedem let sem delal kot profesionalni ozvočevalec oz. tonski tehnik na različnih prireditvah po celi Evropi – v Avstriji, Nemčiji ...

Zdaj pa že drugo leto profesionalno igram v ansamblu v Avstriji. Igram klaviaturo, kromatično harmoniko, diatonično harmoniko in kitaro. Igramo pa bolj »party« glasbo. Dve uri in pol igranja, pol ure pavze, nato spet igranje ... Ljudje na takšnih prireditvah ne plešejo, ampak se ob glasbi samo zibajo in popijejo kakšen kozarček.

Spoštovani člani družine Herceg!

Iskrena hvala za odgovore, prijazno gostoljubje in čas, ki sem ga v sproščnem klepetu smela preživeti v vašem domačem okolju. Pa vsem trem veliko uspeha na nadaljnji življenjski poti – prav gotovo tudi povezani z glasbo.

Daša JAKOL

Intervju pod brajdami

MARKO MATIČ - žoga, ring ... in njegovo življenje

Marko Matič s svojim najvišjim priznanjem ...

Ljudje živimo svoje življenje skozi različne življenjske poti. Nekaterim tečejo ravno in čisto samostojno, drugim vzporedno druga z drugo, prekinjajoče ... Ena je prav gotovo »ta resna« službena pot, ki poskrbi za nujno preživetje, vzporednice pa so ponavadi hobiji ali tudi kakšno bolj resno delo. Sem sodijo gotovo zahtevni športni treningi, ki posledično prerastejo tudi v željene rezultate.

MARKO MATIČ iz Prepolj 100 je eden tistih, ki ima svoje življenje že dlje časa vzporedno zasnovano. Poleg redne službe, ki mu je pripeljala zaslužen pokoj, je že od mladih nog tudi športnik. Športna pot je nekaj časa tekla vzporedno, preizkusil se je v nogometu in boksu, za svojega večnega prijatelja pa je izbral prav nogomet. Pa skozi današnji intervju bolje spoznajmo našo nogometno legendo.

1. Kdaj ste rojeni in kje se je začela vaša življenjska pot?

Rojen sem 16. 5. 1957 v mestu Krupanj v Srbiji, kjer sem preživel tudi zgodnja otroška leta, leta 1964 pa smo se preselili v Šabac.

2. Kam ste hodili v osnovno šolo in kako se spominjate tega časa?

Osnovno šolo sem obiskoval v Šabcu, to je bila OŠ Nate Jeličić. To so bili lepi otroški časi, s spoznavanjem sošolcev in pridobivanjem prijateljstev.

3. Kam vas je vodila pot po končani osnovni šoli?

Vpisal sem se v poklicno šolo in jo zaradi odhoda v Slovenijo predčasno zapustil.

4. Kdaj ste se prvič srečali z nogometno žogo? Vemo namreč, da je vaše življenje zelo povezano z žogo.

Z žogo sem se prvič srečal v osnovni šoli. Poučeval me je učitelj športne vzgoje, ki je imel dober čut za prepoznavanje talentov. Točno je vedel, kdo je lahko uspešen v katerem od športov, in nas je nato napotil na primerne treninge.

5. Kdaj in pri katerem klubu ste pričeli s treniranjem?

S svojimi desetimi leti sem začel z rednim treniranjem nogometa v NK Mačva Šabac. S petnajstimi leti sem za nekaj časa pustil nogomet in se začel ukvarjati z borilno večino boks.

6. Kdaj ste prišli v Slovenijo in kaj je botrovalo vaši odločitvi, da greste od doma? Kje ste najprej živeli?

V Slovenijo sem prišel leta 1974, star 17 let. Vzrok je bil seveda šport. Najprej pa sem živel v Mariboru.

7. Kje ste pričeli s prvimi treningi? Ste bili uspešni?

S treningi boksa sem začel pri Boksarskem klubu Železničar Maribor. Bil sem uspe-

šen in sem boksar na prvenstvu Jugoslavije, v drugi ligi. Vzporedno sem igral tudi nogomet, v ekipi Slovenja vas, to je od leta 1976. Nadalje sem tudi živel v Slovenji vasi pri bratu, ki je takrat tam dobil stanovanje. Pri njem sem ostal do odhoda k vojakom leta 1977, in to v Jugoslovansko vojno mornarico. Služil sem sedemnajst mesecev, trinajst mesecev sem preživel kot vojak na Titovi ladji Galeb. Vojaščino sem končal 1978. leta.

8. Kam vas je vodila športna pot po končani vojaški obveznosti?

Septembra leta 1978 sem že bil član NK Drava Ptuj, kjer sem igral do leta 1981. Vmes sem še leto dni, to je leta 1980, redno boksar v drugi ligi v BK Železničar in istočasno pri NK Drava igral nogomet v 1. ligi Slovenije. Ugotovil pa sem, da se je težko hkrati ukvarjati z dvema športoma, zato sem se nadalje odločil samo za nogomet.

9. Igrali ste tudi v tujini.

Res je. Nato sem se preselil v sosednjo Avstrijo v NK Strass, kjer sem ostal do leta 1983, do rojstva hčerke Ines. Takrat sem pristopil v NK Kovinar na Tezmem, kjer smo

Marko Matič - na treningu boksa ...

NK Drava, tekma z ljubljansko Olimpijo leta 1979 (Marko Matič igralec v ozadju) ...

Igralci NK Kovinar leta 1984 (Marko Matič v spodnji vrsti v sredini) ...

Prva generacija mlajših selekcij v Staršah leta 1990 ...

se 1984. leta borili za vstop v 2. jugoslovansko ligo. Novembra 1984 sem na tekmi v Kopru žal doživel hujšo poškodbo, močno sem si poškodoval koleno, in pri svojih 27-ih letih končal nogometno kariero.

10. Vaše življenje pa je bilo tudi nadalje povezano s športom, tj. s treniranjem nogometa. Kako je tekla oz. še teče vaša trenerska pot?

Naredil sem ustrezne trenerske izpite in leta 1987 v Staršah začel samostojno trenirati, najprej člane. Od leta 1990 sem nadaljeval treniranje samo z mladimi. V NK Starše sem delal z različnimi mlajšimi selekcijami do leta 2003. Za kratek čas sem se trenersko preselil v Fram, in to do avgusta 2004. Nato sem pričel s treniranjem v NK Zlatoličje, kjer sem delal z generacijo 98 in tudi mlajšimi. K sodelovanju so me povabili starši otrok. Šlo je za cel razred, igralci so bili med seboj sošolci. V Zlatoličju sem ostal do konca leta 2013. Januarja 2014 pa sem odšel v NK Drava Ptuj, kjer treniram še danes.

11. Ali je kateri od otrok, ki ste ga trenirali, danes priznani nogometaš?

V vseh teh letih je izpod mojih trenerskih prstov prišlo veliko nogometašev, ki so igrali in še igrajo v 1. slovenski nogometni ligi, nekateri so bili reprezentanti tudi v mlajših selekcijah Slovenije. Med njimi so Teo Milič, Timi Elšnik, Nik Očko. Član reprezentance Slovenije do 19 let je tudi Nino Milič, ki je prve nogometne korake naredil prav pri meni v Zlatoličju. Sedaj je član ekipe Celje. Za reprezentanco Slovenije pa je igral tudi Mitja Rešek iz Starš, in to v mladinski selekciji do 21 let.

12. Ali menite, da otrok na treningih poleg nogometnega znanja pridobi še kaj?

Seveda, veliko. Razvija občutek za druženje in prijatelje, nogomet je namreč kolektivni šport, gre za razvijanje kolektivnega duha. Brez pomoči drugih ne moreš v kolektivnem športu narediti prav nič.

Tekma v Avstriji leta 1981, ekipa GAK STRASS, trener GAK ekipe je bil Čik Čajkovski (Marko Matič v spodnji vrsti četrti od zadaj) ...

Fotografija iz leta 2004, zimski trening v stari šolski dvorani v Staršah, ekipa NK Zlatoličje ...

Spomin na prvi turnir v Račah z ekipo Zlatoličja - leto 2005 ...

13. Kako vam uspe otroke naučiti, da dobro sodelujejo v ekipi? Na kakšen način jih pritegnete, da so jim treningi zanimivi in radi prihajajo?

Pomemben je pristop. Z otroki je treba delati umirjeno, lahko bi rekli, v rokavicah. Moraš jih navdušiti za nogomet oz. šport. Tako na naslednji trening z veseljem pridejo. Moraš imeti pedagoški čut.

Otrokom nudim ogromno različnih vaj, ne samo nogometnih, ampak tudi drugih, za moč, veliko koordinacijskih vaj, različne štafetne igre. Trening mora biti raznolik in zanimiv. Vaje menjavam hitro, da delo ne postane monotono. Med delom jih spodbujam in jih na različne načine motiviram. Rečem, npr., naredi vajo petkrat, ko ti uspe, me pokličiči. Pa me pokličiče, pokaže, vendar še ne gre. Nato je malo jezen, pa ga je treba spet dobro spodbuditi in motivirati, da končno le uspe in pride do zastavljenega cilja. Treba je samo vztrajati, vztrajati ...

14. Delate pa tudi z otroki v vrtcu in še kje?

Pomagam tudi pri Nogometni šoli Dravsko polje, enkrat tedensko treniram otroke v obeh vrtcih, pomagam pri selekciji U7, ti otroci so sedaj v 1. razredu, po potrebi pa priskočim na pomoč tudi vsem drugim selekcijam.

15. Organizirali ste tudi več turnirjev. Kateri vam je ostal še posebej v spominu in ste ponosni nanj?

Turnirjev je bilo več, enega večjih smo organizirali leta 2011 na igrišču v Zlatoličju. Nastopilo je 53 ekip iz Bosne, Avstrije, Slovenije. Seveda nas je pri organizaciji sodelovalo več, saj je bil turnir res velik zalogaj. Matjaž Elšnik je prevzel računalniško vodenje, sam sem bil zadolžen za ekipe, Damjan Kacjan je poskrbel za pripravo šotorov, prostorov za preoblačenje in drugo, Davorin Dobnik je poskrbel za hrano in pijačo ... Pomagali so tudi drugi starši otrok.

Ob praznovanju Abrahama leta 2007 - skupaj s svojimi varovanci ...

Objava v reviji CHAMPIONS TROPHY leta 2017 (Evropsko prvenstvo na Dunaju) ...

16. V raznih medijih, tudi revijah, je bilo zaslediti več informacij o vašem delu in zaslugah z vaše trener-ske poti. Bi morda izpostavili katero od njih?

Zelo častno je bilo imeti objavo v reviji CHAMPIONS TROPHY, kjer so bile slike moštev z Evropskega nogometnega prvenstva na Dunaju. To je bilo leta 2017; nastopili smo z igralci NK Drava Ptuj, generacija U10, letniki 2007.

17. Kljub treniranju ste redno hodili v službo.

Od leta 1974 do 80 sem bil zaposlen v Metalni, leta 1980 sem prešel k Varnosti, oktobra 2015 sem po 40 letih dela odšel v zaslužen pokoj. Kljub športu, ki je bil na visokem nivoju, nisem službe nikoli pustil.

18. Svojo življenjsko partnerico ste našli prav v naši občini. Kdaj je bilo to?

Leta 1978 sem spoznal svojo bodočo ženo Vido Radolič iz Prepolj in si ustvaril družino. Poročila sva se leta 1983. Imava hčerko Ines in vnukinjo Evo. Lepo sem sprejel tudi ženinega sina Dejana in se vsa leta z njim dobro razumem.

19. Kako gleda družina na vašo športno pot? Kako ste usklajevali in usklajujete družinsko življenje s trenin-gi?

Družina me je vsa leto podpirala kot aktivnega športnika in sedaj kot trenerja. Brez njihove pomoči in podpore ne bil tako uspešen.

20. Kakšne spomine imate danes na odhod iz prve domovine?

Bilo je težko. Bil sem mlad, šel sem v svet in nisem

vedel, kaj me čaka. Doma sem pustil starše, dva brata in sestro. Sestra in brat sta starejša, tretji je bil brat, ki je živel v Slovenji vasi, sam sem bil četrti, imam pa še enega mlajšega brata. Ta brat, pri katerem sem živel v Slovenji vasi, in njegova žena sta žal umrla, tako da imam v Sloveniji še nečakinji. Ena živi na Teznem in je poročena z bivšim nogometašem Andrejem Kvasom, zdaj je pomočnik pri Muri, druga živi v Slovenji vasi. Njen sin Nik pri dvajsetih prav tako igra nogomet pri NK Drava, kjer je kapetan ekipe, treniral pa je že pri meni v Zlatoličju. Igral je tudi pri Aluminiju v Kidričevem. Nogomet je torej tudi del moje širše družine. Ta brat pa ni igral nogometa, je pa vnuka podpiral in redno hodil na tekme. Igral pa ga je tudi najstarejši brat.

21. Vaša športna in trenerska pot je bila uspešna, zato ste posledično pridobili tudi veliko kolajn in priznanj za trenersko delo. Zaupajte nam vašo najljubša.

Kolajn se je v vseh letih nabralo res veliko in so lep spomin, imam pa tudi naslednja priznanja:

- priznanje Zveze nogometnih trenerjev Slovenije, ki sem ga prejel leta 2010,
- priznanje Zlata značka Zveze nogometnih trenerjev Slovenije za leto 2012,
- priznanje Medobčinske nogometne zveze Maribor za dolgoletno aktivnost kot igralec, delegat in trener mlajših generacij iz leta 2015,
- Skupščina Zveze nogometnih trenerjev Slovenije mi je

- leta 2017 podelila naziv Zaslužni član ZNTS,
- Zavod za šport Ptuj in ŠZ Mestne občine Ptuj sta mi podelila priznanje v kategoriji najzaslužnejši športni delavci za leto 2018 – NK Drava Dakinda Ptuj,
  - Zveza nogometnih trenerjev Slovenije mi je podelila naziv ČASTNI ČLAN ZA LETO 2021, to je bilo letos na Brdu pri Kranju.

Najbolj ponosen sem na zadnji prejeti naziv, saj je častni član najvišje možno priznanje ZNT Slovenije, kot je npr. v občini listina častni občan.

22. Ob koncu nam zaupajte še kakšen spomin, anekdoto ...

Moje delo je bilo velikokrat tudi vezanje vezalk na kopačkah (nogometnih čevljev) mladih nogometašev, sploh pri najmlajših igralcih. Tudi če so jih že znali vezati, so bili premalo močni, da bi jih zavezali dovolj trdno. Ob tem sem kateremu od igralcev rekel:

»Zapomni si ta trenutek, uro, dan, ko ti vežem vezalke, da boš znal povedati, kdo ti jih je nekoč vezal, tudi takrat, ko boš igral za katero od priznanih in pomembnih moštev.«

Prav lepo je stekel pogovor pod domačimi brajdami. Pa smo zato zdaj vsi skupaj, ki smo ustvarili zapis ali beremo te vrstice, bogatejši za spomine enega od naših občanov.

Marko Matić z zasluženimi priznanji ...

G. Matić, iskrena hvala, da smo smeli spoznati vašo bogato in razvejano življenjsko pot!

Daša JAKOL

PRIČETEK TEKMOVANJA V LIGAH MNZ MARIBOR V SEZONI 2022/23

19. 8. 2022 se je s prvim krogom začela nova sezona v 1. ligi MNZ Maribor.

Vsi skupaj se lahko veselimo tekmovanja in dobrih nogometnih srečanj na Štajerskem in Koroškem. V novi sezoni bosta novincev v ligi NK Korotan Prevalje, ki prihaja iz 3. SNL – vzhod, in NK Maribor Tabor, ki je v 2. ligi MNZ Maribor svoje delo v minuli sezoni opravil z odliko in si zasluženoma priigral nastopanje v najvišjem rangu tekmovanja pod okriljem MNZ Maribor.

V tej ligi nadaljujeta s tekmovanjem ŠD Starše in ŠD Marjeta na Dravskem polju.

Marjeta je odigrala izjemno prejšnjo sezono, na koncu pa jim je zmanjkalo moči in premoč so morali priznati ekipi iz Rač, ki se je uvrstila v 3. SNL – vzhod.

ŠD Starše je v drugem delu lanske sezone pokazalo, da z njimi v prihodnje ne bo šale. Nova tribuna in ambient sta jim dala zagon tudi za novo sezono.

27. 8. 2022 so s prvim krogom pričeli novo sezono tudi v 2. ligi MNZ Maribor.

V tej ligi bodo tekmovali FC VOP Prepolje, NK Rošnja Loka in ŠD Brunšvik. Kar tri ekipe iz občine Starše obljublajo napete medsebojne obračune.

vir: <https://www.ljubljana.si/si/aktualno/prinesite-nam-odsluzene-nogometne-zoge/>

24. 8. se je pričela tudi veteranska liga, v kateri našo občino predstavljata dve ekipi, to sta NK Rošnja Loka veterani in ŠD Marjeta na Dravskem polju.

Vsem želimo uspešno sezono.

Nogometaši bodo hvaležni za vsako podporo navijačev ta tekmah, zato bi bilo prav, da si tekme ogledamo v čim večjem številu.

Anita BABIČ

Spati ali ne spati - to ni več vprašanje

Zagotovo spati, odgovarja znanost, spati dovolj in dovolj dobro. Da spanec močno posega v delovanje našega organizma in vpliva na zdravje, ni več skrivnost. Ob tem pa ostaja izziv, kako spoznanja vpeljati tudi v vsakdanje življenje.

LJUDJE NISMO EDINI, KI SPIMO

Spijo tudi živali; procese, podobne spanju, so opazili celo pri nekaterih rastlinah. Najzanimivejši spalci so gotovo ptice in delfini, ki spijo samo s polovico možganov, presenetijo pa nas lahko tudi bolj enostavne, a vseeno speče živalske vrste, npr. črvi in vinske mušice.

Morda je pomembna razlika v spanju med ljudmi in živalmi ta, da se slednje (verjetno) ne sprašujejo, čemu in koliko naj bi spale, ampak si privoščijo toliko spanca, kot ga potrebujejo. Pri tem bi si jih lahko vzeli za zgled.

ALI SE ZAVEDAMO POMENA SPANJA

Kljub temu da strokovnjaki vse bolj poudarjajo pomen kakovostnega spanca, lahko v družbi še vedno naletimo na podcenjevanje le-tega. Marsikdo ga razume kot zapravljen čas, lenobo ali luksuz, ki si ga v hitrem tempu vsakdana ne more privoščiti. Včasih se kdo celo poheca, da bo spal, ko bo umrl; resnica pa je, da bo (verjetno hitreje) umrl, če ne bo spal. Strokovnjaki ugotavljajo, da Slovenci v povprečju spimo občutno premalo in spimo po dve uri na noč manj kot pred 50 leti.

SPANJE JE NAŠA SUPERMOČ

Ko začnejo strokovnjaki mahati s skicami človeškega telesa, kjer iz vsakega telesnega sistema potegnejo puščico, ki pove o vplivu spanja, vemo, da gre za nekaj, kar na človeka vpliva celostno. Skorajda ni funkcije našega organizma, ki se ne bi okrepila ob dobrem ali oslabilila ob slabem spancu. Spanje ohranja delovanje miselnih funkcij (pozornost, spomin, mišljenje), podpira ustrezno procesiranje informacij in učinkovite odzive v medosebnih odnosih, skrbi za dobro razpoloženje, uravnava krvni tlak, krvni sladkor in telesno maso ter skrbi za dobro delovanje srčno-žilnega in reproduktivnega sistema.

Zakaj še potrebujemo spanje? Za dozorevanje možganov, uravnavanje hormonov in telesne temperature ter obnovo celic in tkiv.

Zlata funkcija spanja je krepitev imunskega sistema. Lahko si predstavljamo, da ponoči po našem telesu potuje nekakšen James Bond, ki z detektivsko natančnostjo opazi, izloči ali popravi vse tiste celice, ki bi telesu utegnile škoditi. Če strnemo ugotovitve, lahko rečemo, da je spanje

izredno dragocena čistilna naprava našega organizma; ni luksuz, ampak biološka nuja, brez katere preprosto ne gre.

KAKO SPIMO

Spanje poteka v različnih fazah. Najprej nastopi drema-vost, ko počasi tonemo v spanec, mišična aktivnost pa se upočasnjuje. Sledi faza rahlega spanca, ko se telo preneha premikati, upočasnijo se srčni utrip in upade telesna temperatura. Naslednji fazi sta globoki in najgloblji spanec, pri katerih ni gibanja oči in nobene telesne aktivnosti. Gre za krepčilni spanec, iz katerega se tudi težko prebudimo. Zadnja je faza REM. Ime je dobila po angleški kratici za hitro premikanje oči, ki je značilno zanjo. Cikel faz se tekom noči večkrat ponovi.

Vse faze spanja so pomembne, sicer jih ne bi bilo. Če spanec skrajšamo zvečer, se prikrajšamo za globoko spanje, ki ga je na začetku noči več. Če ga skrajšamo zjutraj, se prikrajšamo za spanje v fazi REM, ki se v večji meri pojavlja zjutraj.

KAJ SE DOGAJA V MOŽGANIH

Izjemne stvari! Če bi možgane primerjali z navijači na nogometni tekmi, bi lahko rekli, da so v budnem stanju kot navijači pred tekmo, kjer se vsak pogovarja in premika po svoje. V fazi globokega spanca pa izgledajo kot navijači med tekmo, ko ubrano in enoglasno navijajo. Takrat je delovanje možganov upočasnjeno in usklajeno, hkrati pa poteka veliko električne aktivnosti.

Med globokim spancem utrjujemo svoj spomin. Nove informacije se tekom dneva kopičijo v delu možganov, ki mu rečemo *hipotalamus*.

Ponoči se le-ta izprazni, informacije pa se zapišejo v trajnejše spomine v možganski skorji. Tam se tudi smiselno razporedijo, še bolj sistematično kot v najbolj urejeni knjižnici!

V fazi REM možgani izgledajo čisto drugače. Nekateri deli so še bolj aktivni kot v budnem stanju, npr. *amigdala*, tj. del možganov, ki je odločilen za čustvovanje. Drugi deli so manj aktivni, npr. *frontalni reženj*, ki se nahaja za čelom in je odgovoren za razumske odločitve in samokontrolo. To pomeni, da v fazi REM pomirjamo čustvene vsebine, ki so nas vznemirile čez dan, in krepimo svojo ustvarjalnost. V tej fazi tudi sanjamo, in to vsi, večkrat na noč, čeprav se sanj ne spomnimo vedno.

KOLIKO NAJ BI SPALI

Da dosežemo pozitivne učinke spanja, moramo spati dovolj. Potreba po spanju in vzorec spanja se spreminjata s starostjo. Tako za novorojenčke velja, da potrebujejo 14–17 ur, dojenčki 12–15 ur, malčki 11–14 ur, predšolski

otroci 10–13 ur, šolski otroci 9–11 ur, najstniki 8–10 ur, odrasli 7–9 ur in starostniki 7–8 ur spanca na dan. Seveda so med nami individualne razlike – nek odrasli bo potreboval samo 6, drug pa celo 10 ur spanca. Tisti, ki potrebujejo manj kot 6 ur, so vseeno izjemno redki. Pri večini k manjši količini spanca prispeva življenjski slog. Tisti, ki zaradi stresnega vsakdana spijo malo ali se zgodaj zbudijo sami od sebe, lahko zmotno menijo, da imajo spanja dovolj.

Spanec se tekom življenja tudi nekoliko drugače razporeja čez dan – pri dojenčkih je razpršen čez cel dan, ob zorenju pa se nato vzpostavi ritem spanca. S starostjo se ponovno nekoliko spremeni, iz enotnega spanca ponoči v bolj razdrobljenega.

Kdaj vemo, ali spimo dovolj? Takrat, ko se zbujaмо naspáni, ko znakov zaspanosti ne opazimo vsaj do poldneva in ko se ob dnevih, ko lahko vstajamo brez budilke, ne zbudimo bistveno kasneje v primerjavi z dnevi, ko imamo budilko.

KAJ URAVNAVA SPANJE

Spanje uravnava pomembna procesa: homeostaza ali spalni pritisk (želja po spanju) in cirkadiani ritmi ali notranja biološka ura (želja po budnosti). Spalni pritisk je povezan z izločanjem hormona *adenozina*. Najmanj ga je zjutraj, potem pa se proti večeru vse bolj kopiči. Cirkadiani ritmi, odvisni tudi od ritma dneva in noči, so povezani z izločanjem hormona melatonina, ki se tvori v temi. Želja po budnosti je največja sredi dneva, najmanjša pa zvečer. Oba omenjena hormona nas zvečer uspravata in skrbita, da ponoči ostanemo speči.

STE SOVICE ALI ŠKRJANČKI

Ljudje se med seboj razlikujemo v ritmu spanja. Sovice imenujemo tiste, ki imajo zvečer še veliko energije, zato gredo spat kasneje in se kasneje tudi zbuja. Škrjančki so tisti, ki se radi zbudijo zgodaj; takrat imajo največ moči, zvečer pa hitro postanejo utrujeni in gredo hitro spat. Najbrž ni treba posebej poudarjati, da je naša družba bolj prilagojena škrjančkom, sovice pa lahko imajo zaradi svojega naravnega ritma nemalo težav. Na ritem spanja ne moremo vplivati, saj se z njim že rodimo, se pa neko-

liko spreminja glede na razvojno obdobje. Spanje mladostnikov se npr. glede na otroštvo zelo spremeni. Ko otroci nastopijo s puberteto, postanejo sovice. Strokovnjaki ugotavljajo, da se tudi zato v povprečju naspijo premalo, kar neugodno vpliva na njihov razvoj. Na podlagi spoznanj so v Kaliforniji celo sprejeli zakon, da se pouk za mladostnike ne sme pričeti pred 8.30.

Ne glede na to, ali smo sovice ali škrjančki, najbolj kvalitetno spimo ponoči. Strokovnjaki s področja medicine dela poudarjajo, da lahko dolgotrajno nočno delo prinese neugodne posledice za zdravje, saj se spanje podnevi po kvaliteti ne more primerjati z nočnim spancem.

ALI LAHKO SPANJE NADOMESTIMO

Žal ga ne moremo nadomestiti, pa če si to še tako želimo. Včasih bi ga radi nadomestili čez vikend, takrat ko čez teden spimo premalo, vendar dodatne dopoldanske ure predstavljajo plitek spanec, od katerega nimamo toliko koristi. Neprespane ure se tudi seštevajo. Če vsako noč spimo dve uri premalo, se nam ob koncu tedna lahko zdi, kot da nismo spali celo noč. Že po eni neprespani noči lahko opazimo negativne učinke na svoje počutje in funkcioniranje. Kljub temu kakšno slabo prespano noč tu in tam še lahko toleriramo. Običajno ne prespimo vseh noči enako kvalitetno, zato nam ni treba skrbeti, če se vsako jutro ne zbudimo kot rožice. Problem se pojavi takrat, ko je neprespanih noči veliko, nenaspanost pa začne pomembno ovirati naš vsakdan.

DEJAVNIKI DOBREGA SPANCA

Kako spati dobro? Na dober spanec vpliva mnogo dejavnikov, ki jih lahko razdelimo v štiri skupine.

OKOLICA – kaj me obdaja

Ugodno okolje za spanje je prostor, kjer je temno, tiho in primerna temperatura. Svetloba namreč ovira tvorjenje hormona melatonina, ki vpliva na to, kako zaspimo in kako kvalitetno spimo. Iz tega razloga se odsvetuje uporaba mobilnega telefona ali računalnika dve uri pred spanjem. Bolje bomo spali tudi, če bomo čez dan čim več izpostavljeni sončni svetlobi. Mirno okolje se priporoča, saj nas zvočni dražljaji prebujajo in s tem motijo neprekinjenost spanca, ki določa njegovo kakovost. Ob tem naj bo primerna tudi temperatura. Za spanje je ugodnejše, če je prostor nekoliko hladnejši, okrog 18 stopinj Celzija. Seveda je pomembna še kakovost ležišča, ob tem pa prav tako njegova namembnost. Postelja naj bo namenjena

Fotografiji: slidesgo.com

Počitek s prijateljem ...

Foto: N. Jakol

Tudi mačke spijo ...

zgolj spanju (oz. spalnim in spolnim aktivnostim). Če želimo, da naši možgani posteljo povezujejo z zaspanostjo in spanjem, na njej namreč ne smemo početi drugih stvari (npr. jesti, delati stvari za službo, brskati po spletu).

TELO – kaj dam vase

Za dober spanec je pomembno, kaj zauzijemo, še posebej zvečer. V večernem času se tako odsvetuje pitje alkohola. Čeprav zaradi alkohola morda lažje zaspimo, pa moti posamezne faze spanja in nas ponoči prebuja. Kakovost spanca prav tako motita kofein in nikotin, ki povzročita, da je spanec bolj plitek. Večerja naj bo lahka, da ne gremo spat niti lačni niti preveč siti.

AKTIVNOST – kaj počnem podnevi

Dnevna aktivnost, ki ugodno vpliva na spanje, je zmerena telesna vadba, pri kateri se nam vsaj malo pospeši srčni utrip in se pri njej zadihamo ter spotimo. Takšno gibanje bo spodbudilo več globokega spanca. Telesne aktivnosti se lotimo tekom dneva, dve uri pred spanjem pa ne več, saj bo večerna telesna vadba otežila uspanje.

Pri premagovanju dnevne utrujenosti lahko pomaga popoldanski drež. V primeru nespečnosti se odsvetuje, pa tudi sicer naj ne traja predolgo (do pol ure), privoščimo pa si ga v času do tretje ure. Ključno je še dnevno uravnavanje stresa. Stres sam po sebi spanju sicer ne škodi, saj je sestavni del našega življenja in nam pomaga, da se uspešno soočimo s svojimi izzivi. Vseeno pa ga je potrebno uravnotežiti z dovolj sproščujočih aktivnosti, še posebej v večernem času.

RUTINA – kako sem dosleden zvečer

Rutina je kot sidro dobrega spanca. Svoj notranji ritem spanja in budnosti najlažje uravnavamo tako, da gremo spat in vstajamo ob isti uri, ne glede na teden ali vikend. Še posebej dragoceno je, kako izkoristimo večerni čas. Le-ta naj bo namenjen lahkotnim in sproščujočim aktivnostim (branju, razteznim vajam, jogi, vroči kopeli ...), izogibamo pa se aktivnostim, ki nas prebudijo (fizičnemu in mentalnemu delu, brskanju po spletu, opravljanju ...). Tudi pri otrocih ni nič drugače. Otrok, s katerim bomo zvečer brali pravljico, bo verjetno zaspal lažje kot tisti, s katerim bomo zvečer plesali.

KAKO USPAVATI SKRBI

Kako naj zaspimo? Ko smo zaspani, se uležimo in počakajmo, da zaspimo. Morda se nasvet zdi smešen, vendar nam v resnici ni potrebno narediti ničesar posebnega, da bi zaspali. Naše telo namreč samo teži k temu, da bi zaspalo (če ga pri tem ne motimo preveč). Vseeno pa ima marsikdo težave pri uspanju. Velikokrat nam ponagajajo neprijetne misli ali skrbi, ki rade pridejo na plan ravno v trenutku, ko se odpravimo spat. Obstaja mnogo idej, kako lahko takšne misli nežno preusmerimo drugam in umu dopustimo, da se umiri. Pomaga nam lahko branje, umirjeno trebušno dihanje, razne vaje sproščanja, vodena meditacija ali vizualizacija. Predstavljamo si lahko prijeten kotiček (morje, travnik ali gozd) in se v svoji domišljiji potopimo vanj. Včasih komu pomaga tudi to,

da svoje skrbi zapiše na list papirja in jih tako odloži do naslednjega jutra.

Kaj naredimo, če se ponoči prebudimo in ne moremo zaspiti nazaj? Če kmalu ne zaspimo, vstanemo iz postelje in gremo počet nekaj prijetnega ter morda rahlo dolgočasnega (npr. beremo zgodovinski učbenik ali kuharski priročnik). Priporočljivo je, da izberemo aktivnost, ki jo lahko zaključimo (npr. preberemo poglavje do konca, pospravimo predal), saj tako možganom sporočimo, da je za tisti dan konec. Ko med aktivnostjo postanemo zaspani, se vrnemo spat. Če namreč v postelji vztrajamo nespeči, se možgani hitro naučijo, da postelja pomeni budnost. Iz spalnice tudi umaknemo uro, saj nas pogledovanje nanjo ob prebujanjih lahko vznemiri, vznemirjenost pa seveda še bolj prebudi.

KAJ POMENI NESPEČNOST

Nespečnost je ena najpogostejših motenj spanja. Kronična nespečnost se kaže tako, da zvečer težko zaspimo, da se ponoči prebudimo ali da se zjutraj zbudimo prezgodaj. Ob tem imamo tudi dnevne posledice nespečnosti (utrujenost, razdražljivost, slabšo koncentracijo), vse to pa traja več dni v tednu vsaj tri mesece. Težave z nespečnostjo so lahko zelo zoprne in pomembno vplivajo na kvaliteto življenja, zato je pomembno, da poiščemo strokovno pomoč.

KAM PO POMOČ

Pri nespečnosti mnogim zadostuje že ravnanje po priporočilih za dober spanec, če jih seveda upoštevajo dosledno. Če »spalna higiena« ni dovolj oz. ji sami ne zmoremo slediti (ali pa imamo druge motnje spanja), se lahko obrnemo na osebnega zdravnika. Le-ta že sam opravi osnovne preiskave, lahko pa nas napoti tudi naprej, h kliničnemu psihologu, psihiatru ali v Ambulanto za motnje spanja. Pri nespečnosti v večini primerov najbolj pomaga kognitivno-vedenjska psihoterapija, ki jo izvajajo za to usposobljeni psihologi in nekateri psihiatri. Če potrebujemo podporo pri vzpostavljanju zdravega življenjskega sloga (na področju prehrane, gibanja in opuščanja razvad) ali pri obvladovanju stresa, pa se lahko obrnemo na okoliški *Center za krepitev zdravja* ali *Zdravstveno vzgojni center*.

KJE LAHKO PREBEREM VEČ

Na spletnih straneh NIJZ in strani www.zdaj.net lahko najdemo zbrana priporočila za dobro spanje za vsa starostna obdobja. V zadnjem času je veliko zanimanja požela tudi svetovna knjižna uspešnica Matthewa Walkerja, z naslovom *Zakaj spimo, Moč spanja in sanj*.

Prav je, da spanje postavimo na vrh lestvice svojih vrednot. Naj nas motivira misel, da spanje ni sladica, ki bi si jo lahko privoščili zgolj po potrebi, temveč je glavna jed – hranilna in okusna mineštra, ki jo naša vreča potrebuje, da stoji pokonci.

Niki JAKOL, univ. dipl. psihologinja,
Center za krepitev zdravja Velenje

ZAKAJ JE SPANJE POMEMBNO?

Urejeno spanje (vsak dan ob približno istem času s ponavljajočim se številom ur kakovostnega spanja) je osnovna človekova potreba. Za kakovostno spanje potrebuješ zadostno dolžino neprekinjenega in dovolj globokega spanja.

Urejeno spanje je povezano z boljšo kakovostjo življenja v vseh starostnih obdobjih.

Šolarji potrebujete od 9 do 11 ur spanja, mladostniki pa od 8 do 10 ur sanja.

KORISTI UREJENEGA SPANJA:

BOLJŠE RAZPOLOŽENJE

Reden in dober spanec izboljšuje tvoje razpoloženje in počutje.

2

BOLJŠA TELESNA PRIPRAVLJENOST

Urejeno spanje prispeva k temu, da se zjutraj zbudiš naspan, kar izboljša tvojo odzivnost, zbranost in natančnost.

BOLJŠA UČNA SPOSOBNOST

Zadostno spanje krepi tvojo pozornost, spomin in ustvarjalnost.

3

4

BOLJŠE ZDRAVJE

Dobro spanje pozitivno vpliva na tvoje zdravje, odpornost, izgled in ohranjanje zdrave telesne teže.

BOLJŠE ODLOČITVE

Urejeno spanje povečuje verjetnost sprejemanja dobrih odločitev, primernega vedenja in izogibanja tveganim situacijam.

5

**KDAJ
IN KJE
POISKATI
POMOČ?**

Kadar imaš občutek, da ti spanje predstavlja težavo (čezmerna dnevna zaspanost, izčrpanost, ...) se obrni na osebnega zdravnika.

CELOVITA OBRAVNAVA DEMENCE V LOKALNEM OKOLJU

Skrb za dobrobit oseb z demenco in njihovih svojcev je vodilo, ki mu sledimo pri izvajanju programa Svetovanje in podpora pri demenci. Oboji potrebujejo podporo, pomoč, nasvet, usmeritve in praktične rešitve za življenjske situacije, v katerih se znajdejo. Program izvajamo na terenu, tudi v občini Starše. Upošteevamo, da so okolja različna in smo si različni tudi ljudje. Spremenjene situacije različno sprejemamo. Velikokrat zaznamo čustveno stisko naših uporabnikov. Opažamo, da se je ta pri osebah z demenco in njihovih svojcih v času od pojava novega korona virusa še povečala. Povečalo se je tudi število bolnikov, ki nimajo postavljene diagnoze. Ljudje se težko odločajo za obisk pri zdravniku že zaradi same narave demence, poleg tega pa je dostop do izvajalcev zdravstvenih storitev omejen zaradi predpisanih preventivnih in organizacijskih ukrepov izvajalcev. V letu 2021 je tudi kampanija mednarodnega meseca Alzheimerjeve demence sledila temu problemu s sloganom: »Pravočasna diagnoza.« Z različnimi aktivnostmi pomagamo na poti do zgodnje diagnoze. Letošnja kampanja, s sporočilom »Skupaj zmoremo veliko«, pa se osredotoča in poudarja pomen podpore po postavitvi diagnoze. Poudarjen je pomen podpore zlasti svojcem oz. negovalcem oseb z demenco. Skrb za osebo z demenco je pogosto zahtevna in lahko traja več

Uvodno srečanje s študenti v programu družabništva osebam z demenco v domačem okolju ...

let. Že pred leti smo za podporo svojcem izpeljali projekt družabništva osebam z demenco v domačem okolju. Pri tem so sodelovali študentje medicine, fizioterapije, zdravstvene nege, socialne gerontologije in psihologije. Odzivi so bili zelo dobri.

Pri delu se v Zavodu Alojja povezujemo s Patronažno službo, Centrom za socialno delo, Centrom za nego in pomoč na domu, različnimi društvi, DSO-ji ... Pozorno spremljamo razvoj novih programov, kot npr. E-oskrba ali brezplačni prevozi za starejše.

Raznolik povezovalni pristop zagotavlja dolgoročno najboljšo možno podporo in oskrbo v lokalnem okolju vsem tistim, ki se srečujejo s pojavom demence.

Program Svetovanje in podpora pri demenci je javni socialno varstveni program. Financira ga MDDSZ. Udeležba v programu je brezplačna. Več informacij na telefonu: 031 026 858.

Lidija BREZNIK, mag. soc. geront., strokovna vodja programa

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

Aloja
Zavod za integracijo oseb z demenco
Storitve za zdravo in aktivno staranje

Predavanje in ogled filma Vožnja in demenca ...

UKREPI OB SUŠI IN VROČINI

Vrtnine v suši in vročini

Letošnje leto je vreme za rastline neugodno pravzaprav čisto od začetka. Mila in zelo suha zima ni pomenila nič dobrega za česen in seveda prezimitev škodljivcev. Potem nas je rešil sicer dokaj vlažen april, a zalog vode ni bilo. Zato ni čudno, da je suša letos po 9 letih spet pokazala vso svojo moč. Zdaj je najhuje že za nami, vendar je potrebno o takih vremenskih razmerah misliti že prej, saj zadnjih vsaj 10 let kaže, da bodo taka poletja vedno pogostejša. Zato si najprej pogledjmo, kaj lahko naredimo pravočasno tako na njivah kakor na vrtovih.

Pomen organske snovi v tleh v suši

Klimatske spremembe, ki so že pri nas in niso stvar nečesa nevidnega in nepredstavljivega v prihodnosti, ne prinašajo samo suše, kot mnogi mislijo. Prinašajo predvsem večje spremembe v porazdelitvi temperatur in predvsem padavin. Tudi poleti bo nekaj padavin, problem je le, da bodo padale v močnejših nalivih in plohah, po katerih mnogi menijo, da vode nič ne ostane za naše rastline. Seveda je ne ostane, če pa zemlje zanjo primerno ne pripravimo prej.

Vsa voda steče po površini vrtov, njiv, zelenic in travnikov direktno na ceste, v potoke in reke. S sabo pa odnese tudi zgornjo, najbolj rodno plast zemlje. To pa zato, ker ne poskrbimo, da bo zemlja sposobna več te vode vpiti, kasneje pa jo tudi zadržati v območju korenin.

Najprej mora biti v tleh dovolj organske snovi. Vrtove in zelenice gnojimo izključno z organskimi gnojili. Mednje pa ne sodi samo hlevski gnoj, kot mnogi napačno menijo. Organska gnojila so tudi kompost, rastlinske zastirke, lesni pepel, rastline, ki jih zakopljemo v tla in ne odnesemo z vrta, ovčja volna in še marsikaj. Na vrtu pravzaprav vsebnost organske snovi ni prevelik problem, prej se pojavlja kot težava, saj ljudje radi pretiravajo v gnojenju.

Suša in vročina uničita liste bučevk, plodovi so izpostavljeni ...

Zastirka iz pokošene trave je najenostavnejša ...

Ker pa se vedno pogosteje uporabljajo kupljena briketirana organska gnojila, naj vas opozorim na njihovo posebnost. Kupljena, briketirana organska gnojila so seveda najboljša izbira, če domačih ni. A vendarle pri dvigu humusa ne prispevajo veliko. Zato je nujno, da si v primeru njihove uporabe uredite kolobar, sajenje vrtnin na vrtu, predvsem pa v rastlinjaku tako, da vsako leto posejete vsaj 25 % gredic, površin z rastlinami za zeleni podor. Samo te bodo namreč v tleh pustile tisti trajni humus, ki nastaja s pomočjo vlaknin v domačih organskih vrtninah. Tisti, ki imate volno, jo resnično uporabljajte tudi za gnojilo, saj vsaj polovico poletja zadrži veliko vode v tleh.

Ustrezno gnojenje vrtnin pred sušo in med njo

Tako ekstremne suše s tem, kar bom zdaj napisala, sicer ne moremo rešiti, pa vendarle nekaj pa lahko pripomoremo k temu, da bodo rastline vsaj začetne sušne in vroče razmere dobro prenašale. To pa je ustrezno, pravilno gnojenje. Ja, prej sem zapisala organska gnojila, ki imajo pomembno vlogo pri razvoju in ohranjanju čim bolj pestre sestave mikroorganizmov v tleh, ki rahljajo pretežno zemljo in zadržujejo molekule vode v peščenih tleh. A vendarle, pretiravanje z organskimi gnojili vodi do dveh težav v suši in tudi po njej. Večina organskih gnojil vsebuje preveč fosforja, ki predvsem pri visokih temperaturah zavirajo sprejem kalija v rastline. Kalij ima veliko pomembnih nalog pri rasti in razvoju rastlin, ena zelo pomembnih je tudi, da pomaga rastlini upravljati z vodo, pa jih ščiti pred drugimi stresnimi razmerami, med katere sodi tudi visoka temperatura. Torej ga predvsem pred ali na začetku sušnih razmer res ne sme manjkati. Zato svetujem, da vsi, ki imate veselje do pridelave zelenjave tako v tržne namene kakor za lastne potrebe, naredite letos pozimi analizo zemlje in preverite, kako so tla založena s kalijem in tudi fosforjem. Nikakor ne dovolite, da bo rastlinam kalija primanjkovalo.

Folija v rastlinjakih preprečuje izhlapevanje vode iz tal ...

Drugo hranilo, s katerim lahko rastline dodatno onemogočimo v boju s sušo, pa je dušik. Najbolj priljubljeno hranilo, ki letos sicer na srečo ne bo delalo toliko težav, ker je drago. Dušik je res hranilo, ki pospešuje rast, povečuje listno maso, s tem pa predvsem pri rastlinah, kjer je pridelek listna masa, tudi pridelek. A z dodajanjem dušika moramo biti res pazljivi. Če ga imajo rastline preveč, so bolj žejne, njihove potrebe po vodi so veliko višje. Zato je potrebno vedeti, kdaj in koliko ga dodajamo. Vsekakor pa z njim ne pospešujemo rasti v vročini. S tem povzročimo rastlinam še dodaten stres.

Tla morajo biti pred padavinami zrahljana

To pa je lahko težava že na vrtovih, še večja pa prav gotovo tudi na njivah. Letošnje vreme je bilo sploh idealno za to, da so bila tla ves čas zbita, trda – če na takšna tla pade večja količina padavin v kratkem času, kar se zgodi v poletnih nevihtah, voda po njih spolzi kakor po gladki mizi. Zato pa je tudi pri nas vedno več poplav in tudi plazov. Saj se potoki in reke izredno hitro napolnijo, ker zemlja vode preprosto ne vpija.

Zelo pomembno je torej, da tla okoli rastlin pred napovedanimi padavinami zrahljamo. Seveda s tem ne doseže-

Razpršilci v peteršilju ohranjajo listno maso tudi v vročini ...

mo le tega, da bo več vode ostalo v zgornji plasti, v območju korenin rastlin. Korenine rastlin potrebujejo rahla tla, saj se mora na njih razviti čim več koreninskih laskov. Če ni koreninskih laskov, potem rastline ne morejo črpati dovolj vode, ki jo najdejo tudi, če je je manj, ampak tudi hranil ne. Posledica so rumeni listi ali listni robovi. Potem pa nekateri v želji po lepih, temnih listih pognojijo z mineralnim dušikom. Tega rastline v zbiti in suhi zemlji tako ne morejo izkoristiti, spere se v podtalje ali v potoke in reke. Če pa padejo kakšne rahlejšje padavine, je dušika v rastlinah naenkrat preveč, poruši se ravnotežje z drugimi elementi, rastlina pa zaradi njega postane še bolj žejna in kasneje potrebuje še več vode. Gnojenje z dušikom v času suše (pa tudi prenizkih temperatur) rastlinam samo škodi.

Zemlja mora biti pred padavinami tudi namočena

To se vam bo zdelo čudno, pred napovedanimi nevihtami zalivati, tako kot Pika Nogavička, mi kdaj kdo očita. Spomnite se povsem izsušenega korita z rožami, ali pa naredite poskus, če ne verjamete. Zalijte lonec s popolnoma suho zemljo. Ne glede na to, koliko vode vlijete vanj, bo le-ta kar stekla skozi. Če pa zemlja ni povsem izsušena, veliko manjša količina vode še ne povzroči odtokanja skozi luknje na dnu korita. Enak princip velja na njivah in vrtovih. Povsem suha zemlja spet povzroči, da voda mimo korenin kar zdrsi v globino. Spet narastejo predvsem potoki, rastline pa so že naslednji dan žejne. Zato nikoli ne izpustimo rednega namakanja ali zalivanja, če se napove dež. Lahko sicer namočimo z nekaj manj vode, namakanje pa izpustimo šele po padavinah. Le tako bodo poletne padavine bolj učinkovite.

Pomembno je tudi, da začnemo namakati pravočasno, ne takrat, ko je zemlja že izsušena. Takrat bomo vodo le dodajali v napol prazen kozarec, ne pa povsem prazen kozarec z luknjo na dnu nalivali in nikoli napolnili. Količina vode za namakanje bo veliko manjša.

Kaj pa, če začnemo namakati prepozno

Če pa se nam zgodi, zaradi dopusta ali česa podobnega, da se tla le povsem izsušijo, potem jih namočimo počasi. Najprej spustimo vodo le za kratek čas, prekinemo namakanje za eno uro in spet krajši čas namakamo. Šele tretjič pustimo vodo teči dalj časa, ker bo komaj takrat ostala v območju korenin. Če pa je zemlja suha še bolj v globino, je potrebno tak postopek ponavljati dalj časa, namakati pa zjutraj in zvečer.

Po dežju poskrbimo, da voda dalj časa ostane v območju korenin

Tudi po dežju še nismo vsega opravili, saj voda v vročem vremenu, ko je razgreta tudi zemlja, izhlapeva zelo hitro. Najprej takoj ko se dovolj osuši (ne izsuši), tla spet pregrabljamo. Tako prekinemo kapilarno izhlapevanje vode iz tal. Če so tla že zastrta, lahko zastirko ob tem kar vgrabljamo v zemljo. Potem pa tla spet na novo zastremo

Vse gole površine, tudi poti pokrijemo z zastirko ...

z novimi zastirkami. Najboljše so prav gotovo rastlinske zastirke. Na večjih površinah pa bo to vseeno zagotovo folija. Ne pozabite, zdaj lahko tudi v nekaterih zadrugah kupite biorazgradljivo folijo tudi v manjših količinah. Tako še dodatno poskrbite za naravo.

Ne pozabite, da se voda vedno razporeja po zemlji ne samo navzdol (odteka) in navzgor (izparevanje), ampak od mokrih (namakanih) proti suhim tlom. Zato v taki vročini ne zalivamo samo vrstic ali samo presajenih sadik, vedno zalijemo celo gredo. Iz istega razloga je uporaba

Zelje pri takšnih temperaturah ne razvije dovolj listne mase ...

zastirk v takih vremenskih razmerah praktično obvezna.

Prav tako nikoli ni dobro, da je površina (njive, gredice) prazna. Tam bomo namreč izgubili največ vode. Če so gredice prazne, tudi te pokrijemo z debelejšo plastjo rastlinske zastirke.

Rastline okrepimo, da bodo sušo lažje prenašale

Že zgoraj je omenjeno, da preveč dušika škodi rastlinam v suši. V tem času potrebujejo rastline dovolj kalija

Nekateri mislijo, da čebule in česna ni potrebno namakati, to seveda ni res, dokler se čebula debeli, je voda nujno potrebna ...

in kalcija. Zato poskrbimo, da jim te dve hranili dodajamo, vedno pa preko listov ali preko namakanja. Posebej kalcij je učinkovit samo preko listov.

Pred nastopom suše ali samo vročine vrtnine okrepimo z aminokislinami ali algami, med sušo pa uporabljamo samo pripravke, ki vsebujejo izvlečke morskih alg. Z njimi škropimo rastline redno, vsak teden, dokler trajajo visoke temperature. Posebej, če se te tudi ponoči ne znižajo veliko. Uporabljamo jih foliarno, listno. Zalivanje ne bo zadoščalo. Od domačih pripravkov se dosledno izogibajte koprivam, saj le-te vsebujejo preveč dušika in pridejo na vrsto šele po končanih stresnih razmerah. Pomaga pa pripravek iz cvetov ognjiča ali regrata. Redna uporaba pomeni uporaba preko listov – škropljenje in vsaj enkrat na teden. Ko pa se vročina in suša zaključita, potem pa pridejo na vrsto aminokisliline ali koprive, sama pa bi posevek vsaj enkrat zalila tudi z algami. S tem namreč okrepimo in spodbudimo k ponovni rasti tudi korenine.

Za konec

Vedno več bo poletij, ko bosta vročina in suša ovirali kmetijsko pridelavo. Zato je skrb za zdravo, živo, dovolj humozno zemljo še bolj pomembna, kakor je bila pred leti. Ne pozabite tega tudi v manj napornih, vročih in suhih poletjih.

Prav tako pa ne pozabite, da so žejne tudi živali. Ptiči bodo delali manj škode na plodovih, če jim boste zagotovili vodo za pitje in tudi hlajenje. Tudi ježi in kače potrebujejo vodo, da bodo opravili svojo koristno delo na vašem vrtu. Celo oprashaľci in druge koristne žuželke potrebujejo vašo pomoč.

Miša PUŠENJAK,
kmetijska svetovalka,
KGZS Zavod Marbor

KAKO HITRO ČAS BEŽI ...

Pozdravljeni! Kot je že iz naslova razvidno, se bomo v tem sestavku dotaknili časa oz. let. Sestavek bomo posvetili našim pacientom, ki so nekako v zrelih letih, in problemom, ki se začnejo pojavljati s starostjo.

Radi vemo, koliko je žival stara v človeških letih, to radi preračunavamo, iščemo formule, tabele ..., vendar bolj računamo, več različnih podatkov dobimo. Konec koncev sploh ni pomembno. Dejstvo je, da je vsak organizem podvržen staranju. Včasih izgubimo občutek za čas, in naenkrat mine pet, šest, sedem let, odkar je bil naš ljubljencek še mladiček. Sedaj težko vstane, občasnno šepa, veliko leži, slabše vidi, sliši ... Kar nikakor se ne moremo sprijazniti, da se je naša žival postarala. Nekako pri osmih letih rečemo, da spada pacient med geriatrične paciente. Našteli smo kar nekaj znakov, tj. simptomov, ki jih lastnik opaža pri svoji živali v zgodnji ali pozni starosti. Namreč, proces staranja je progresiven in se nadaljuje ter ga ne moremo ustaviti. Lahko pa živali olajšamo simptome in izboljšamo kvaliteto življenja.

Zelo pogosto se lastniki oglasijo v ambulanti s problemom, ki ga opišejo tako: začel je težko vstajati, občasnno šepa na eno ali drugo okončino, nekaj časa potrebuje, da se razhodi, težko gre po stopnicah, ne skoči več na kavč, posteljo ipd. To so znaki, ob katerih posumimo na starostni osteoarthritis. Diagnozo postavimo na osnovi kliničnega pregleda živali, RTG slikanja okostja. Določimo tudi krvno sliko živali, da lahko kasneje, ob potrditvi diagnoze, izberemo ustrezno terapijo. Gre za degenerativno bolezen, ki prizadene sklepni hrustanec. Prizadene skoraj ¼ psov. Pojavlja se tudi pri mačkah. Sklepi postanejo boleči in trdi, žival težje vstaja in se

Leta pa kar tečejo ...

manj giba. Bolezen z leti napreduje. Začne se že pojavljati pri psih srednje starosti, torej kmalu po petem letu starosti. Na začetku bolezen lajšamo s prehranskimi do-

datki, kot so glucosamine, chondroitin sulfati, ki izboljšata prekrvitev sklepov. Izloča se več sklepne tekočine in zmanjša vnetje. Koristno pri blažjih oblikah delujejo tudi nenasičene maščobne kisline (omega 3). Ko bolezen napreduje do stopnje, da z naravnimi preparati ne dosežemo več učinka, je potrebno poseči po zdravilih. Najpogosteje so v rabi zdravila iz NSAID skupine, ki zmanjšajo vnetje in blažijo bolečino. Uporaba le-teh mora biti pod nadzorom veterinarja, zaradi njihovih stranskih učinkov. Potreben je reden monitoring živali in kontrola krvne slike. To je tudi razlog, da lastniku, ko se oglasi v ambulanti in pove, da so njegovi živali ta zdravila lepo pomagala in bi kupil samo ta zdravila, le-teh žal ne moremo izdati. Če so živali pretežke, priporočamo dieto. Pred kakim letom se je na trgu pojavilo novo zdravilo, monoklonsko protiteleso, ki se daje v obliki injekcije enkrat mesečno. Zdravilo je zelo učinkovito in takorekoč brez stranskih učinkov, kar predstavlja velik napredek v veterinarski medicini. V naši ambulanti ga prejema že veliko pacientov, in lastniki živali so z zdravljenjem zelo zadovoljni.

Starejše živali se velikokrat srečajo tudi z slabšanjem vida in sluha. Na očeh se pojavi najpogosteje siva mreža. Živali se vid slabša. Proces ne moremo ustaviti, se pa trudimo, da ga nekoliko upočasnimo.

Lastniki opažajo, da žival slabše sliši, najprej se še odziva na visoke tone, piske in žvižge, kasneje tudi to ne več. Pogosto opišejo, da je žival oglušela v nekaj mesecih. Po skrbnem pregledu ušesnih kanalov, izključitvijo vnetnih procesov in eventualnih zajedavcev, lahko izgubo sluha pripišemo starosti.

Ne smemo izpustiti tudi bolezni srca in ožilja. Nekatere pasme so bolj nagnjene za te okvare, druge manj. Zato se lahko s temi soočamo v različnih starostnih obdobjih. Če se osredotočimo na starostno srčno popuščanje, bo lastnik opazil, da se žival hitreje utruja, diha pospešeno, utrip močno naraste. Ob naporih se pojavi tudi kašelj. Bolezni srca se ne dajo pozdraviti, lahko pa uspešno blažimo simptome. Pregled obsega splošni klinični pregled živali, več meritev krvnega tlaka, RTG srca, UZ srca, EKG, krvno sliko. Če se lastnik strinja, lahko živali napotimo na specialistični pregled srca. Po postavitvi diagnoze je zdravljenje vezano na odvajanje odvečne tekočine iz telesa, ki zastaja zaradi slabše srčne funkcije. Žival še prejema zdravila za izboljšanje srčne funkcije in kontrolo krvnega tlaka. Z ustrezno terapijo in rednimi kontrolami lahko take živali živijo kvalitativno življenje in dočakajo pričakovano starost glede na svojo pasmo.

Ne smemo pozabiti na zmanjšano oz. zvečano delovanje ščitnice, ki se lahko kaže s hujšanjem/debelostjo, lahko se pojavijo spremembe na dlaki ... Starejše mačke imajo pogosto lahko težave z zvišanim delovanjem ščitnice. Diagnozo postavimo s pregledom krvne slike. Zdravljenje je v glavnem zelo uspešno.

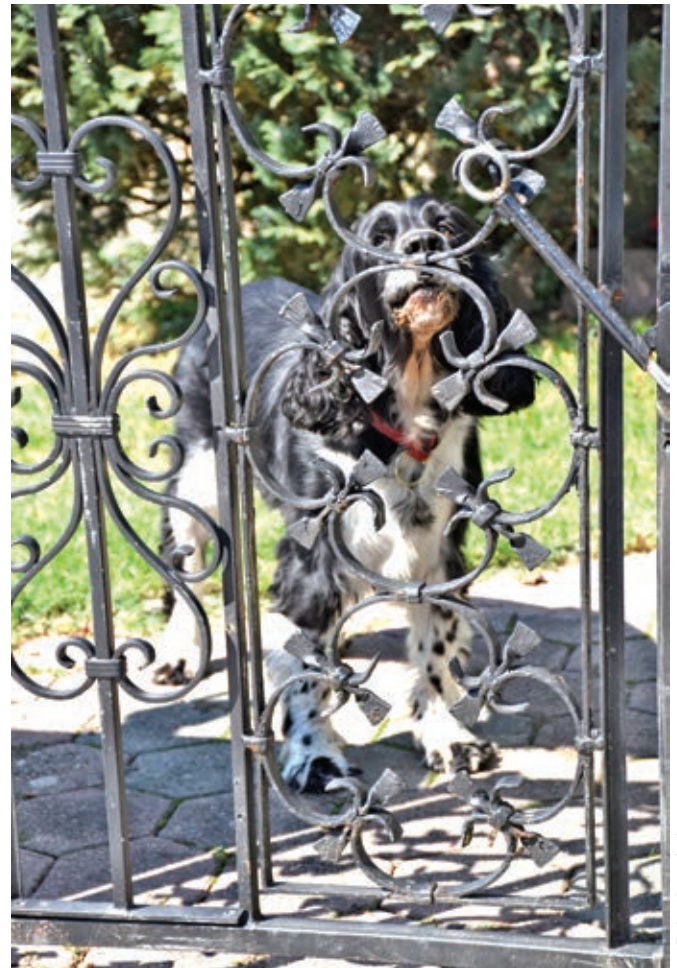

Foto: D. Jakol

Že nekaj let sem dober čuvaj ...

ZAKLJUČEK

Našteli smo nekaj pogostejših znakov bolezni, ki sovpadajo s staranjem živali. Omejil sem se na najbolj očitne in značilne spremembe, ki jih lastnik živali opazi. Zagotovo bi lahko še naštevali.

Za zaključek bi rad poudaril, da je proces staranja normalen in pričakovan. Večino kliničnih znakov bolezni lahko v starosti, skupaj s prilagoditvijo življenjskega sloga, uspešno blažimo in upočasnjujemo napredovanje bolezni. Tako lahko našemu ljubljencu omogočimo kvalitativno življenje tudi v starosti. Zelo nam bo hvaležen.

Želim lepo, prijetno jesensko druženje.

Damijan PEKLAR, dr. vet. med.,
Ambulanta za male živali Damijan Peklari s.p.

Tudi nama čas beži ...

<https://likeout.net/zivalice/zakaj-psi-reagirajo-na-macke/>

MISIJON V KAZAHSTANU

25. 7. 2022 smo krenili proti Benetkam, kjer smo se usedli na letalo za Varšavo. Tam smo preživeli cel dan, zvečer pa smo z letalom odrinili proti naši destinaciji. Po šestih urah letenja smo prispeli v Nursultan, ki je glavno mesto Kazahstana. Tam se je začel naš misijon, za katerega lahko z gotovostjo trdim, da bo za vedno ostal v naših spominih kot ena izmed boljših izkušenj.

Obisk pri sestrah Matere Terezije ...

KAZAHSTAN

Kazahstan je kontinentalna država, ki večinoma leži v Srednji Aziji, hkrati pa je tudi deveta največja država na svetu. Obsega 2.724.900 kvadratnih kilometrov in ima le 18.75 milijona prebivalcev. Meji na Rusijo, Kitajsko, Kirgizistan, Uzbekistan in Turkmenistan. Njeno glavno mesto je Nursultan (prej Astana), ki je dobil ime po prvem predsedniku Kazahstana, Nursultanu Nazarbajevemu, na dan njegovega odstopa iz predsedniškega stolčka. Kazahstanci poznajo dva jezika, in sicer ruščino ter kazaščino, a po večini uporabljajo ruski jezik. Po državi je najbolj razširjena islamska vera (70 %), krščanstva pa je bistveno manj (26 %). Kazahstan je svojo neodvisnost dosegel 25. 12. 1991, od takrat pa se sooča s številnimi problemi, med katerimi sta najočitnejša korupcija in nizke plače (povprečna mesečna plača znaša 543,68 EUR), kar odločno

Skupinska slika v Nursultanu ...

vpliva na izseljevanje mladih oz. beg možganov.

SKUPINA

Našo skupino je sestavljalo 12 članov (11 Štajercev in 1 Ljubljančan). Od tega nas je bilo 10 dijakov, ki obiskujemo Škofijsko gimnazijo Antona Martina Slomška v Mariboru, ter dva voditelja, in sicer Brina, bivša dijakinja Škofijske, ter Gregor, duhovnik in učitelj na Škofijski gimnaziji v Ljubljani.

ZAČETKI NAŠE ODPRAVE

Prve ideje o odhodu v Kazahstan segajo v začetek šolskega leta (september 2021), ko smo prejeli mail od ravnatelja, da organizacija POTA, ki deluje pod okriljem Katoliške mladine, tokrat prvič omogoča izkušnjo misijona dijakom naše šole. Seveda se nam je ideja zdela odlična, zato smo jo predstavili našim staršem, ki pa so jo vzeli malo za rezervo, češ: »Saj tako ali tako ne bodo šli.« Tako smo skupaj v šoli izpolnili prijavnico in čakali na odgovor. Že naslednji teden smo prejeli novico, da se je iz šole prijavilo 10 dijakov, kar pomeni, da smo bili vsi sprejeti. Manjkali sta nam samo še dve odgovorni osebi. Začeli so se pripravljati vikendi (skupaj so bili trije), in prvi je potekal preko zoom-a. Tam smo prvič spoznali naša voditelja in ostale člane skupine. Druga dva vikenda sta potekala v živo, in sicer v Celju v domu sv. Jožefa, kjer so nam organizatorji podali številne koristne informacije glede dela, vedenja in kriznih situacij na misijonu. Meseci so minevali in dan našega odhoda se je hitro približeval, zato smo morali pljuniti v roke. Uredili smo letalske vozovnice, se dobivali na sestankih, kjer smo načrtovali delo v Kazahstanu in podobno. Še vedno pa nismo bili čisto prepričani, ali bomo sploh lahko šli, saj situacija po svetu ni bila ravno rožnata (protesti v Kazahstanu, vojna). Ampak končno je prišel dan, ko smo se poslovili od svojih družin in prijateljev ter za 25 dni odleteli na drugi konec sveta.

DOGAJANJE NA MISIJONU

Ko smo prispeli v Nursultan, nas je na letališču že čakal brat Miha Majetič, slovenski misijonar, ki tam deluje že vrsto let, in nas odpeljal do svoje župnije, kjer smo bivali prva dva tedna. Zaradi časovne razlike (4 ure naprej) in dolgega leta smo prva dva dni izkoristili za aklimatizacijo na novo okolje, s tretjim dnevom pa smo stopili v akcijo. Vsak dan se je začel s sv. mašo, ki je včasih potekala v slovenščini, včasih v ruščini, včasih pa tudi v angleščini. Tekom dneva smo opravljali predvsem lažja fizična dela, kot so čiščenje tlakovcev, pleskanje ograje, postavljanje igrišča, čiščenje prostorov za bivanje, hkrati pa smo se

Vsi udeleženci oratorija ...

pripravljali na prihod petdesetih otrok, za katere smo skupaj s kazaško mladino izvedli oratorij ali po njihovo lager. Otroci so prihajali vsak dan, 5 dni v tednu, od 10.00 do 14.00. V tem času smo pripravljali ustvarjalne delavnice, športne igre ter se preprosto zabavali z njimi ob različnih plesih. Drugi del našega misijona je zaznamovala vožnja, saj smo se skoraj vsak dan nahajali na drugi lokaciji, naš cilj pa je bil romarski kraj Ozernoye, kjer je potekal festival kazaške katoliške mladine. Tam smo najprej pomagali s pripravami, in sicer čiščenje in urejanje prostorov za bivanje, košnja trave, urejanje okolice ipd., kasneje pa smo se festivala tudi udeležili. Seveda pa smo kak dan namenili tudi turizmu in kulinariki. Tako se je hitro približeval dan odhoda nazaj v Slovenijo. Sploh nismo mogli verjeti, kako hitro je minilo, a vseeno smo po skupno devetih urah letenja z nasmehom na obrazu in solzico v očeh dejali: »Doma smo!«

NAŠI OBČUTKI

Misijon nam je minil kot bi rekel keks. Vsak dan je bil poseben in vsak dan smo počeli nekaj novega, pa naj bo to vožnja po luknjastih »cestah« ali pa večerjanje konjskega mesa. Srečali smo mnogo dobrih ljudi, ki so nas z veseljem sprejeli v svoje domove in nas bogato postregli. Zelo smo hvaležni za brata Miho, ki se je vsak dan trudil za nas in nas velikokrat tudi preveč razvajal, pa tudi za naše kazaške vrstnike, s katerimi smo postali pravi prijatelji in nameravamo ohraniti stike (ob odhodu ni manjkalo solzic). Nikoli ne bomo pozabili plešočih nun in duhovnikov, ki delajo salte in dvigujejo uteži, ali pa otrok, s katerimi si se lahko pogovarjal več ur, čeprav nisi poznal jezika. Seveda pa ni bilo vse vedno veselo. V drugem delu misijona je pol skupine zbolelo, nekajkrat pa nas je

Postavljanje igrišča ...

prevzelo tudi domotožje. V takih primerih smo imeli eden drugega. Vsak izmed nas je izpopolnjeval ekipo s svojimi talenti in skupaj smo prebrodili še tako težke situacije. Kljub odličnemu okolju na misijonu in vseh doživetjih pa smo komaj čakali vrnitev domov. Ko smo prispeli v Slovenijo, pa nas je zadelo ... kulturni šok. Začeli smo ceniti stvari, ki so se nam poprej zdele samoumevne. »Glej, gore

Poslovilna zabava s kazaško mladino ...

so!» in »Vav, kake dobre ceste!« so samo ene izmed naših reakcij ob prihodu nazaj. Začeli smo se zavedati površja, pitne vode, kanalizacije in pa seveda dejstva, da smo lahko hvaležni, da živimo v naši prelepi majhni Sloveniji.

Ob tej priložnosti pa bi se radi zahvalili tudi vsem vam, ki ste kakorkoli pomagali pri pisanju te naše zgodbe. Hvala za vsak vaš dar in molitev, ki nam je omogočila to enkratno izkušnjo.

Za na konec pa še misel Matere Terezije: »Kar delamo, ni nič drugega kot kapljica v morje. A če ne bi bilo teh, tudi morja ne bi bilo.«

Alja KOLETNIK

Trgatev - praznik v družini

Naše Dravsko polje je ravnina, ki je kljub svoji legi znana po pridelovanju domačih vin, iz trte, ki zraste na brajdah. Le-te so že kar stalnica pri vsaki starejši hiši, zanimivo pa je, da se tudi mlajši lastniki odločijo vzgajati to staro rastlino, ki ima bogato zgodovino. Posadijo jo vsaj za zobanje, če že ne za pridelovanje lastne kapljice.

Vse več domačinov si je z leti pridobilo tudi manjše vinograde na bližnjih gričih v Halozah in Slovenskih goricah ali jih podedovalo od svojih domačih. Skozi celo leto, razen kakšen mesec pozimi, pa morajo trdo delati, da je jesenski pridelek po pričakovanjih. Seveda ni vse odvisno od njih samih, saj je bera tudi posledica vremena – potrebno je dovolj padavin in sončnih žarkov, da grozdne jagode pridobijo dovolj sladkorja. Pa še srečo je treba imeti, da v času rasti in zorenja grozdnih jagod vinograda ne obišče toča ali pesti suša. Slednja je bila letos precej časa prisotna na našem območju, zato pa je zdaj, na jesen, kar preveč zalivalo.

Čas trgatev ima poseben čar. Takrat griči oživijo, po vijugastih cestah se kar vije avtomobilov z domačimi in obiralci, ki so bili povabljeni na letno opravilo. Lastniki so vse pripravili, nato pa pogledovali k oblakom, da so ugotovili, ali bo vse teklo, kot si želijo, ali pa bo treba trgatev prilagoditi ali celo prestaviti. Večkrat kljub dežju trgatev poteka, saj – kot rečejo – ne moremo več čakati. Grozdje namreč lahko napade gniloba, kar za kvaliteto vina prav gotovo ni dobro.

Dogajanje se ponavadi začne s šilčkom domačega za pogum in tudi zajtrkom, saj je potrebno kar nekaj energije za fizično opravilo. Le-to pa je bilo včasih precej bolj zahtevno, predvsem za »putarje«, ki so nosili zvrhano napolnjene posode z grozdem – »pute«. Danes grozdje nabirajo v plastične posode, ki jih npr. praznijo v prikolico manjšega traktorja, prilagojenega za strme terene. Veliko pa se dogaja tudi v kuhinji, saj skrbna gospodinja, medtem ko poteka trgatev, pripravlja – kot nekoč – bogato pojedino.

Obiranje in stiskanje grozdja marsikje sploh ne trajata toliko časa, kot si ga domači in obirači kasneje vzame-

Letos je lepo teklo ...

jo za obedovanje in druženje. Današnji čas, ko se ljudje zaradi hitrega tempa in preveč ur na delovnem mestu ne videvajo več pogosto, so takšna srečanja še toliko bolj dobrodošla. Prisotni se sprostijo, poveselijo, si pripovedujejo šale, kar je super zdravilo proti vsem oblikam stresa, ki ga že vsi skupaj doživljamo iz dneva v dan.

Seveda bo priložnosti za druženja še več, prvo prav gotovo, ko se bo mošt spremenil v vino in ga bomo lahko vsi skupaj na različnih martinovanjih družno poskusili.

Priložnosti za različna druženja in praznovanja je namreč treba le videti, se opogumiti in oditi prijetnim novim vtisom in občutenjem naproti.

Daša JAKOL

Foto: D. Jakol

Pred dnevom reformacije

KDAJ SMO DOBILI SLOVENSKI KNJIŽNI JEZIK?

31. oktobra od leta 1992 v Sloveniji praznujemo dan reformacije, ki je dela prost dan. Praznujemo ga v spomin in opomin o pomenu slovenskega jezika, za katerega v preteklosti ni bilo vedno samoumevno, da ga javno govorimo, beremo in pišemo. Prvo zapisano slovensko besedo smo dobili leta 1550, ko je Primož Trubar, slovenski protestantski duhovnik, napisal Katekizem in Abecednik.

To je čas oz. leto, od katerega lahko rečemo, da imamo Slovenci svoj knjižni jezik.

Primož Trubar je protestantsko misel prinesel v naše kraje iz Nemčije, njegovi začetki segajo v čas, ko je nemški katoliški duhovnik in avguštinski menih Martin Luther 31. oktobra 1517 na vrata cerkve v Wittenbergu obesil 95 tez, s katerimi je zahteval cerkveno prenovo. Od tod tudi ime reformacija, saj je Luther zahteval ne samo versko, temveč tudi politično in kulturno prenovo. Ena od njegovih zahtev je bila tudi, da se omogoči vsem branje Svetega pisma v maternem jeziku, kar je bilo ključnega pomena za razvoj književnosti v mnogih jezikih, tudi v slovenskem.

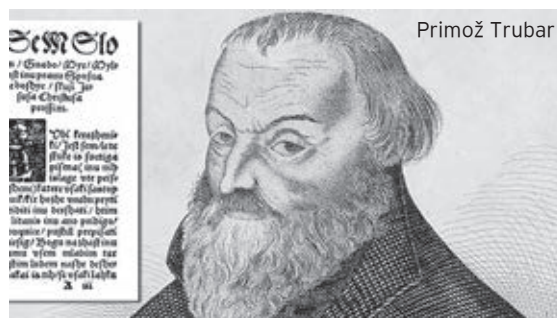
Slovenski jezik in kultura sta vtisnjena v narodovo zavest ter sta ključna temelja, zaradi katerih smo nacija. To svojo samobitnost smo potrdili s samostojno ter suvereno državo Slovenijo. Brez lastnega jezika ni naroda.

KDO JE PRIMOŽ TRUBAR?

Primož Trubar je bil začetnik slovenske književnosti, saj je 1550 izdal prvi slovenski knjigi: *Abecednik in Katekizem*.

Rodil se je 1508 na Rašici pri Velikih Laščah v družini mlinarja. Šolal se je na tujem, mdr. na Reki, v Salzburgu, Trstu in na Dunaju. V tem času je nanj pomembno vplival škof Bonomo, ki ga je seznanil s protestantskimi nazori. Kot duhovnik je deloval v več slovenskih krajih, npr. v Loki pri Zidanem Mostu, Laškem in Ljubljani. Domače cerkvene oblasti so ga zaradi protestantskih idej pogosto pregnale, tako da je večkrat pobegnil v Trst in Nemčijo. Na Nemškem je tudi umrl – 1586 v Derendingenu. Trubar je objavil **22 knjig v slovenščini in 2 v nemščini**, poleg *Abecednika* in *Katekizma* še *Cerkovno ordinigo* (*Cerkveni red*), *Ta celi novi testament* (prevod *Nove zaveze*), *Tri duhovske pejsni* (*Tri duhovne pesmi*) ... Ker je bil prvi, ki je zapisal slovenski jezik, je moral postaviti **temelje knjižnega jezika**. Osnoval ga je na ljubljanskem oz. osrednjeslovenskem govoru, dodal pa mu je dolensko značilnosti (npr. vejdel) in nemške besede (npr. štuki, bukvice). Prvi dve knjigi je napisal v **gotici**, kasneje pa je uporabljal **latinico (bohoričico)**.

Od leta 1550, ko sta izšli prvi slovenski knjigi, do leta 1595 je bilo na Slovenskem literarno–zgodovinsko obdobje **reformacija oz. protestantizem**, temu pa je sledila protireformacija.

vir: <https://mlad.si/blog/utrti-praznujemo-dan-reformacije>

ALI JE SLOVENŠČINA OGRŽENA?

„Za nadaljnji razvoj slovenščine in njeno polno življenje je najbolj pomembno to, da je zanimiv, pester in kulturno ter ekonomsko bogat sam slovenski svet,“ je dejal slovenist Marko Stabej. Vprašanje izumrtja slovenščine je bilo večkrat predmet strokovnih debat. Da maternemu jeziku vseh Slovencev, zaradi vplivov drugih jezikov, predvsem v globaliziranem svetu vedno bolj uveljavljene angleščine, še ne preti izumrtje, trdi tudi Stabej z oddelka za slovenistiko Filozofske fakultete. „Slovenščina ni ogrožena in ne bo izumrla vsaj še nekaj generacij – če pa bo takrat začela izumirati, bo to hkrati s tako rekoč vsemi drugimi evropskimi jeziki,“ je dejal.

Vir citata: <https://siol.net/novice/slovenija/slovenscina-ni-ogrozena-in-ne-bo-izumrla-vsaj-se-nekaj-generacij-231738>

Slovenščina pozna okoli 50 narečij, to je posebnih oblik, ki se govorijo na čisto določenem zemljepisnem območju; ta se povezujejo v naslednjih sedem narečnih skupin: koroško, primorsko, rovtarsko, gorenjsko, dolensko, štajersko in panonsko.

Ta pisana podoba jezika, saj veste, da rečemo, *Vsaka vas ima svoj glas*, obstoja slovenščine ne ogroža, kvečjemu jo bogati. Tukaj pa vseeno nastopi pomembnost slovenskega knjižnega jezika, ki pripomore tudi k temu, da se pripadniki posameznih narečij lahko razumemo med seboj. Mladi vedno bolj mešajo posamezne jezike med seboj, pa kljub temu ne moremo trditi, da bo to ogrozilo obstoj slovenskega jezika. Že res, da se pojavlja vedno več težav pri govoru, še posebej pa pri pisanju knjižnega jezika, vendar pa, dokler bodo starši s svojimi otroki govorili slovensko, obstoj jezika ni ogrožen.

Jezik ni zgolj sredstvo sporazumevanja. Kot nosilec nesnovne kulturne dediščine ima primarno vlogo pri ohranitvi naše kulture in identitete in prav po zaslugi jezika smo se dolga stoletja, kljub tuji nadvladi, obdržali kot narod. Slovenščina je danes državni in uradni jezik Republike Slovenije, od preostalih jezikov pa nas loči predvsem uporaba dvojine, ki marsikateremu tujcu povzroča pregla-vice, dodatno pa jezik bogatijo številna narečja.

Anita BABIČ

ISKRENE ČESTITKE OB JUBILEJU

*Ne vrednoti svojega
življenja le po uspehih
in neuspehih na svoji poti ...*

*Rajši sprejmi vse,
kar ti pride na pot.*

*Uživaj v cvetlicah,
prepusti se sončnim zahodom,
smehu majhnih otrok,
dežju in ptičjemu petju.*

Vse to vsrkaj vase.

Ni poti do sreče; sreča je pot.

*Dr. Wayne W. Dyer
(Izkoristi dan! Uživaj v vsakem trenutku,
Založba MK, Lj 2001)*

V mesecu juliju sta dopolnili 90 let:

- **Marija ŠPENDL** iz Prepolj 50, roj. 31. 7. 1932,
- **Ana LEŠNIK** iz Trnič 63, roj. 12. 7. 1932.

Upamo, da sta v življenju našli srečo, da je vajino življenje imelo smisel, da so vajini spomini na pretekla leta lepi in da je bilo vredno dočakati 90 let.

Iskrene čestitke ob jubileju!

Terezija MOHORKO

Slavljenka Marija Špendl ...

Foto: T. Mohorko

Foto: D. Jakol

GLASILO OBČINE STARŠE

Izdajatelj: Občina Starše

1. številka je izšla decembra 1995.

Uredniški odbor: Daša JAKOL, odgovorna urednica,
Anita BABIČ, Anej LUKAN, Terezija MOHORKO, Marta STEPIŠNIK

Sodelavci: Občinska uprava Občine Starše, društva, Zavod OŠ Starše in drugi avtorji prispevkov

Jezikovni pregled in oblikovanje: Daša Jakol

Grafično oblikovanje in tehnično urejanje: Grafična forma HUTTER, Tržaška c. 34, Maribor

Tisk: Tiskarna HUTTER, Ulica svobode 1, Miklavž na Dr. polju

Izdano v nakladi 1500 izvodov. Vsako gospodinjstvo v občini prejme izvod brezplačno, prav tako javne institucije in zavodi na območju občine. Uredništvo si pridržuje pravico pregleda, izbire in krajšanja člankov ter spremembe naslovov. Ponatis mogoč z dovoljenjem uredništva.

GLASILO OBČINE STARŠE je vpisano v razvid medijev Ministrstva za kulturo pod številko 369.

Naslovnica: Daša Jakol, Larisa Adanič (učilnica)

Slivova cmok in omaka - to sta dober par

Recepta sta izposojena iz knjige Pavle Zakonjšek – Žagar (Cankarjeva založba, LJ 1974, str. 135, 136) in malo prilagojena – namesto pravih češpelj (stare avtohtone slovenske sorte) pri nas doma za oba recepta uporabljamo debelejšje slive. Po tem receptu pa cmoke in omako delamo že leta, in vedno so resnično okusni. V zadnjem času edino testa več ne valjamo, ampak samo iz mase za vsak cmok oddelimo za pest testa in ga na manjši deski z roko oblikujemo v krpico. Je bolj praktično, saj je ob koncu priprave dosti manj čiščenja.

Slivovi cmoki

Sestavine za testo

1 kg krompirja
2 jajci
sol
presno maslo
moka
slive
sladkor

Postopek dela

Krompir skuhamo in ga pretlačimo na deski. Ko se malo ohladi, mu pridenemo košček presnega masla, dve jajci in malo soli. To z lesenim nožem malo sesekljamo in pretlačimo. Pridenemo $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{2}$ l moka, pač toliko, da vgnjetemo gladko krompirjevo testo. Testo na pomokani deski razvaljamo, razrežemo na štirioglate krpice in polagamo nanje očiščene slive. Poprej odstranimo koščice in jih nadomestimo s sladkorjem. Če so slive zelo zrele in sladke, jih damo brez sladkorja. Ko vse krpice napolnimo s slivami, oblikujemo cmoke in jih kuhamo v slanem kro-pu 5 – 7 minut.

Sestavine za oblogo

presno maslo
drobtine
cimet
sladkor

V ponvi na presnem maslu prepražimo drobtine in nanje polagamo kuhane cmoke. Malo jih povaljamo oz. obložimo z maslom in drobtinami. Potem jih zložimo na krožnik ali v skledo in jih potresemo s cimetom ter sladkorjem.

Pozimi, ko nimamo svežih sliv, ponudimo suhe, ki jih pa moramo poprej prevreti. Namesto sliv lahko vzamemo kakšno drugo sadje, npr. marelice, breskve, jabolka ali hruške. Enako lahko uporabimo v kozarcih vloženo sadje. Tudi za nadev lahko uporabljamo vloženo sadje.

K cmokom ponudimo okusno slivovo omako.

Slivova omaka

Sestavine:

slive
presno maslo
drobtine
kozarec aromatičnega vina
cimet
klinčki

Sveže slive operemo in jim odstranimo koščice. V kozici zarumenimo v žlici presnega masla žlico sladkorja. Pridenemo kakšni dve žlici drobtin, jih malo popražimo in nato dodamo krožnik sliv. Razmešamo, pokrijemo in pustimo, da se slive zmechajo. K slivam pridamo nekaj klinčkov, malo cimeta in kozarec vina. Sladkamo in solimo po okusu. Če je omaka preredka, ji dodamo še nekaj drobtin. Lahko pa slive tudi sesekljamo, preden jih damo kuhat. Tako omako pa lahko naredimo tudi iz suhih sliv, samo da jih že prej skuhamo. Vodo odlijemo, meso ločimo od koščic in ga sesekljamo. Slivova omaka se zelo poda tudi k drugim močnatim jedem, tudi h govedini in praženemu krompirju.

Želimo vam dober tek!

Daša JAKOL

P. S.: Pišite, kako sta se vam posrečili obe jedi. Pa pošljite nam kakšno fotografijo.

Fotografije: D. Jakol

Poznate razliko med slivami in češpljami?

Resda so sorte sorodne, pa vendarle se zelo razlikujejo. Domača češplja je menda slovenska avtohtona sorta, drobnejša, slastnejša in modrejša od sliv. Slednje so bolj okrogle in svetlejše, lahko celo rumene in s svetlo notranjostjo, od katere se koščica zlahka loči.

Češplje pa so vselej drobne, temno modre, močnega okusa in z zlato rumeno sredico, od katere koščica ne odstopi tako zlahka. Dozorijo šele sredi septembra. Vestna gospodinja iz njih skuha imeniten češpljevec (kompot), gospodinjec pa še imenitnejši češpljevec (žganje). Slednji je podoben slivovki, le da je bolj aromatičen in zato tudi bolj cenjen. Seveda pa sta odlična tudi marmelada ali džem iz češpelj, mirno pa iz njih lahko pripravite tudi cmoke – le razkoščičiti jih bo nekoliko težje. A ker so že same precej sladke, morda to niti ni potrebno, le opozorite domače, da so v cmokih koščice.

Kako natančno je nastalo ime češplja, si strokovnjaki niso edini, saj ni povsem jasno, ali se po naših češpljah imenujejo nemške Zwetschge, poljske szwiestke in češke švestke ali obratno. Znano je le, da so nas v šoli vztrajno učili, da se tudi češplji reče sliva, kakor ta sadež imenuje-

jo po vsej nekdanji skupni domovini. Najbrž zato, ker se je sliva v 16. stoletju obdržala v govoru Ljubljane, kjer so na veliko prekupčevali s slivami iz južnoslovanskih dežel. A so bili v zmoti. In zdaj veste resnico.

Vir prispevka: <http://druzina.ena.com/kulinarika/Poznate-razliko-med-slivami-in-cespljami.html>

Pripravila D. J.

NI ZA VERJETI, A VENDAR JE RES

V maju sem sejala bučke, ki nikakor niso hotele vzkliti. Pa sem kupila sadike. Tudi te na začetku niso kazale navdušenja nad našim vrtom. Ena med njimi pa je očitno ugotovila, da ji zemlja in podnebje ustrežata, in začela vztrajno rasti. Rasla je in rasla in s svojo bohotnostjo zadušila skoraj vse druge buče. Toda – nato se nam je pokazala v najboljši možni luči, saj so njeni plodovi, ki jih sicer ni dosti, izredno veliki. Kar nismo mogli verjeti, da so sploh lahko takšni.

Ponavadi so buče velikanke tiste okrogle, ne pa tudi podolgovate. Vsaj tako sem mislila. Pa smo utrgali prvo, jo olupili in najprej opazili, da je njeno meso nežno rumeno in zelo kompaktno. Dobro se je odrezala v kremni juhi, prav tako pa ocvrta, saj je tudi zelo okusna. Pa še zanimivost – semena ima samo v enem delu, tako da je možno uporabiti dobršen del plodu.

Hitro se je bilo treba odločiti, da bučo, ki bo spet zrasla, pustimo za seme. Res bi jo bilo lepo imeti več let. Sedaj raste in raste naprej – upam, da bo tudi dozorela do pozne jeseni. Če bo sreča, si bomo lahko delili semena. V dolžino ima sedaj že – ne boste verjeli – kar cel meter.

Ta na sliki tehtta 13 kg in pol, dolga pa je »le« 96 cm.

Daša JAKOL

Buča v enem kosu ...

Buča po tehtanju ...

Foto: D. Jakol

AKCIJA STERILIZACIJ in KASTRACIJ PSOV IN MAČK V VETERINARSKIH AMBULANTAH PODRAVJA Z OKOLICO 2022

Spoštovani!

S 1. oktobrom 2022 bomo tudi letos začeli z akcijo sterilizacij in kastracij lastniških psov in mačk v veterinarskih ambulantah v Podravju z okolico. Prav preveliko število lastniških živali je v glavnem tudi vzrok velikega števila zavrženih in zapuščenih živali. Lani so v sodelujočih veterinarskih ambulantah v naši akciji, tudi z vašo pomočjo, sterilizirali – kastrirali kar 1.751 lastniških psov in mačk.

Akcija bo potekala v veterinarskih ambulantah v Podravju z okolico, ki bodo akcijo podprle in bo trajala od 1. oktobra do 30. novembra 2022. **Veterinarske ambulante bodo pri storitvi sterilizacije in kastracije nudile 20 % popust.**

V društvu se bomo trudili, da bi zanjo izvedelo čim večje število občanov, zato pa se obračamo tudi na vas in vas prosimo, da nas tudi letos podprete in preko plakatov, občinskih glasil in drugih oblik obveščanja občanov obvestite gospodinjstva v vaši občini o poteku akcije.

Ko bomo imeli dokončen seznam sodelujočih veterinarskih ambulant, bomo natisnili plakate ter vam dostavili željeno količino.

Kuponi se bodo dobili pri sodelujočih veterinarskih ambulantah, tako da jih bodo občani lahko dobili kar tam, ko bodo svoje živali pripeljali na sterilizacije in kastracije, seveda pa tudi pri nas.

V upanju, da bomo tudi v letošnji akciji uspešni in bomo tako s skupnimi prizadevanji poskrbeli za čim manj zavrženih živali, računamo na vaše sodelovanje in vas lepo pozdravljamo.

DRUŠTVO
ZA ZAŠČITO
ŽIVALI
MARIBOR

Foto: K. Jakol

Tudi njih morda nekoč čaka poseg ...

<https://www.mrpets.si/prijateljstvo-med-psi-in-mackami-p-17712.aspx>

Društvo za zaščito živali Maribor
Rok ŠTIBLER, dr. vet. med., predsednik društva

OBVESTILO IZ UREDNIŠTVA

Prispevke za **85. številko GLASILO OBČINE STARŠE**, ki bo izšla v tednu pred božičem, sprejemamo do **27. novembra 2022** na **NASLOV UREDNIŠTVA: glasilo@starse.si**.

Napisanemu prispevku dodajte **NASLOV** in ob koncu obvezno navedite svoje **IME** in **PRIIMEK**. Nepodpisanih prispevkov ne bomo objavljali. Tudi pri fotografijah pripišite, kdo je njihov **AVTOR**.

Med dvema številčkama glasila bodo na 14 dni izšle tudi **NOVICE OBČINE STARŠE**.

Tudi prispevke zanje pošljite na isti naslov: **glasilo@starse.si** – s pripisom: **ZA NOVICE**.

Ti prispevki naj bodo kratki, z največ eno fotografijo. Za **NOVICE št. 30** zbiramo prispevke **do petka, 7. oktobra 2022** – izšle bodo 13. oktobra.

Lep delovni pozdrav!

Urednica

 <p>Foto: iz arhiva občine</p>					AVTOR: JOŽE BORKO	DRŽAVA V SREDNJI AMERIKI	VOZNIK SPLAVA	IRIDIJ	NOETOV SIN, PRADED HAMITOV	NEKDANJI ITALIJAN, SMUČAR EDALINI	OKAMENEL CVET	TITRIRANJE	AZIJSKI RAKUNJI PES	PLEME, ROD		
					STROKOV- NJAK ZA PSIHIATRIJO											
					PROVIZIJA (KNJIŽ.)											
					REPUBLIKA LIBANON				BRAZILSKI REŽISER (RUY)							
					HIMALAJSKA KOZA SL. KOLESAR TOMAŽ					OBVODNA KUNA						
						ŠAVSANJE					GRŠKO OSVOBODIL- NO GIBANJE NA CIPRU	ZAPRT DRUŽBENI SLOJ				
IZLETNIŠKA TOČKA NAD TACNOM	SVETILKA ULIČNE RAZSVET- LJAVE	ILOVICA, GLINA	SODN. ZBOR ALI SVET	POTROŠNJA					KRAVJI MLADIČ							
									PREKAPNICA							
NAJVIŠJA KARTA PRI TAROKU				OSJE GNEZDO HR. IGRALKA BŠVERC KOMERČEK				IZVRTANA LUKNJA IGRALKA RINA								
SLOVENSKA PISATELJICA (MIMI)						JAP. MESTO NA HONŠUJU ŽIVLJENJSKI PROCES				SL. IGRALEC ZALOKAR SAMICA ORLA						
SKRIT AVTOR					KONICA RAZSTRE- LJEVALEC MIN			PREPREČENEK NEKD. IME DRŽAVE LESOTO								
RENE DESCARTES		POKRAJINA V VIETNAMU MORSKI SESALEC				DEL MARIBORA NAKOLENEK, KNEFTRA					IVO ANDRIČ RAZKOŠNA KOČIJA					
BRESKVI PODOBEN SAD							FRANCOSKI KRAJ ARLEŽANOV						NEKDANJI RUSKI SMUČAR GLEBOV			
SLOVENSKI IGRALEC RANER				DANSKI ASTRONOM HERTZ- SPRUNG			KONTAKT, SPOJ KARLOVAC				JELEN (LJUBK.)					
PRISTAJAL- NA OBALA, POMOL				VRNITEV EVAKUIRANIH LJUDI VODNA PTICA												
VELETOK V SIBIRIJI		POKROVI- TELJSTVO POSUŠENA RIBA, TRSKA							KLIC, POZIV IZOTOPSKI INDIKATOR							
IZAKOVA ŽENA					Z(A)J(EC) BANJA LUKA		OTO TAUBE NIHAJ, GUG			ANGLEŠKO SVETLO PIVO NAOČNIKI						
SLANO JEZERO V KAZAH- STANU				ČEBELJA TVORBA V PANJU	AM. PEVKA (JOAN) INDONEJ. GAMSJI BIVOL			VAS PRI PODTURNU UREJENA OBALA								
POMOČ: EJNAR, ENOK, MATTOS	NEKDANJI CITROENOV AVTOMOBIL	SILAŽA ROMULOV BRAT DVOJČEK				STISKAČ, ODERUH	PREBIVALEC IRAKA ŠELIGOVA DRAMA						60 MINUT			
GOROVJE V MJANMARU						OBEŠANKA NIKA JUVAN					ZAČETEK ČUKA TERBIJ					
HORMON, KI NASTAJA V TEMI								KATEGORIJA V BOKSU								
SOMALSKA MANEKENKA (IZ ČRK: MINA)				VRSTA ŽITA				PREBIVALKA ARABIJE								

Rešitev, ki jo sestavite iz črk oz. besed z osenčenih polj, prepišite na dopisnico in jo do **25. novembra 2022** pošljite na naslov: **OBČINA STARŠE – uredništvo, Starše 93, 2205 Starše**. Morda se pri žrebu prav vam nasmehne sreča. Rešitev lahko pošljete tudi po e-pošti na naslov: glasilo@starse.si.

GESLO prejšnje križanke (Glasilo št. 83): PETINDVAJSETI OBČINSKI PRAZNIK; IVAN PAVEO.

Izžrebanci: **1. nagrado** – knjigo Slovenija – prejme **Nik PAVEO, Prepolje 43 d, 2206 Marjeta**; **2. nagrado** – knjigo Maribor – **Angelca KEBLER, Morska c. 14, 2313 Fram**; **3. nagrado** – knjigo Pohorje – prejme **Žan PAVEO, Bač 72, 6253 Knežak**.

Nagrajencem čestitam! (Nagrade izžrebanci prejmejo po pošti.)

Fotografije: Daša Jakol

Občina Starše

Občina Starše
in
Osnovna šola Starše

OŠ Starše

VABITA

na odprtje nove šolske stavbe in telovadnice

**Podružnične osnovne šole
Marjeta,**

ki bo v soboto, 1. oktobra 2022,

ob 11.00 v Marjeti

na Dravskem polju.

Ravnatelj
OŠ STARŠE:
Franc Kekec

Župan
OBČINE STARŠE:
Stanislav Greifoner

Na prireditvi nastopajo otroci in učenci Zavoda OŠ Starše in
Tamburaški orkester KUD Ivan Lončarič Trniče.

